

ملی نصاب بر محرومی

جلد : ۱

مایس - حیران ۱۳۳۱

صافی : ۲

بر قومك تدقیقه، تعقیب اولونه جق اصول

ضیا كوك الب

دارالفنون « علم اجتماع » معلی

بر قوم « Le peuple » ی عالمی صورتده تدقیق ایچون ، هرشیدن اول کوز اوکندده طوتوله سی اقتضا ایدن شرط ، او قومك استقبالده ناصل اولمه سی لازم کلدیکی دکل ، ماضیده و حال حاضرده ناصل اولدیغی آرامقدر . بر قومده ، یا اجتماعی حیاتك اوغرا دیغی تکامل وقفه لری ازاله ، یا خود اجتماعی تکامل معین بر مفکوره یه دوغرو وقوعی تسهیل وتسریع مقصدیه اتخاذ اولونه جق تدبیر لر « علم » ماهیتده اولمایوب « صنعت » ماهیتده در . علم ، یادیغی تدقیق لری عملی بر نتیجه اندیشه سیله اجرا ایتز . چونکه عملی بر غایه تعقیب ایدن اجتماعی بر صنعت ، اصلاحات احتیاج لریك مستعجلیتی دولایسیله علی العجله حکملر ویرمك مجبوریتده در . علم ، حقیقی عملی احتیاج لره فدا ایتیه چکندن ، بو کبی استعجال کار عامل لردن توقی ایدره ك حروصو بر صورتده چالشمق له مکلفدر .

واقعا علمی تدقیق لردن چیقه جق نتیجه لرک اجتماعی صنعت لر طرفدن در حال عملی غایه لره تطبیق اولونه جغی ، بو تدقیق لری یاپانلر بیلیر لر . حق بو متحریر لری سعلیرنده مقدم یاپان معنوی مشوقده ، بو کون عملی اندیشه لردن عاری اولان تدقیق لریك ، یارین همه حال کندی قومی یا خود انسانیت ایچون نافع تطبیق لره تنوج ایده جکنی بیلمه لیردر . روخنده بویه مفکوروی بر دوغو موجود اولماد جقه ، عالم ، حیاتی بو قدر صعوبتی برایشه

عشمانی قانوننامه لری

- برنجی صاییدن مابعد -

زید تراوغلانغه کتد کده باشته سین عمروه اصهارلغین اکوب ییچوب اعشار وسائر
رسمین اداء ایدر ایکن صاحب ارض هر سنه ایچون زیددن اوچر یوز اچہ چفت بوزان
رسمین آلمغه قادر اولورمی

الحجاب اولماز تعطیل اولما یحقی نه تضمین اولنور بوخصوصده وارد اولان امر
شریف شرع قویمه موافقدر [کتبه پیر محمد]

دربانه احوال جہوی وطن نیمدر

دفترده یازیلو رعیت قدیمی قریہ لرندہ قالقوب آخر قریہ دہ واروب توطن ایلسہ لر
اون ییلدن بروده ایسہ قالدربلوب قدیم قریہ لرینہ کوندربلوب اسکان ایتدربلوب اما اون
ییلدن زیادہ مرور ایلین ریاعا قالدربلوب اولماز اوتوردقلری یرده آخرہ رعیت یازلمش
دکلر ایسہ رسم رعیتلرین دفتر موجبہ سپاہیلری آلور اما دربند رعایاسندہ وواقف
رعایاسندہ بوقانون اجرا اولنماز دربند خالی قالمغین قالدربلوب قریہ لرینہ ایتدربلوب
دربند حفظ وحرث ایتدربلوب وقبطیانی طوتوب کندی جماعته قاعق قانوندر
[قانونہ] مزرعہ دربند اولماز کوی دربند اولور [ازقانون سلطانی درزمان
حمزہ پاشا وجلال زادہ]

برقریہ دہ زید سپاہینک رعیتی قریہ سندن جلائی وطن ایدوب آخر قریہ دہ متمکن
اولسہ اون سنہ مرور ایتدین سپاہیسی بولوب اسکی قریہ سنہ ایلمکہ قادر اولورمی
الحجاب اولور [کتبه پیر محمد]

زید سپاہینک رعیتی عمرو قریہ سندن فرار ایدوب بکر سپاہینک قریہ سندنہ توطن
ایدوب بکرمی ییلدن صکرہ زید بولوب قریہ سنہ التمکہ یاخود بوزان رسمین آلمغه قادر اولورمی
الحجاب اون ییلدن زیادہ مرورندن صکرہ جبراً قتلہ مأمور دکلر ارضدن
معطل یری قالدیسہ تعطیلہ کورہ تضمینہ قادردر رسم چفت بوزان دیدکری
بودر [کتبه پیر محمد]

زید سپاهیڭ صورت دفترنده مسطورالاسم اولان رعیتی عمرو جلائی وطن ایدوب وفات
ایتد کده زید سپاهی عمروک اوغلی بکری اخذ ایدوب یرینه کتوروب حقین آلمغه قادر اولورمی
الجواب کرچه شرعی مصلحت دکلدرد لکن قیون کیمک ایسه قوزی دخی انکدر

دیو شایع انحق بومقوله ده اولی الامرہ مراجعت اولنور نیجه مأمور ایسه اولیه اولور
نظام مملکت ایچون اولان امر عالییه اطاعت واجبدرد [کتبه پیر محمد]

زید ذمی جلائی وطن ایدوب اوتوز ییل آخر قریه ده ساکن اولمشیکن اسکی قریه
سپاهیسی زیددن بعدہ اوغلی عمرودن رسم چفت بوزان واسپنجه آنورکن حالا
ساکنلر اولدقلری قریه سپاهیسی دخی اسپنجه المغه قادر اولورمی

الجواب اولور اصل ساکن اولدینخی یره ویریلور زیرا اسپنجه چفت حقیدر
اسکی یرنده دخی معطل یرلری وار ایسه رسم چفت بوزان آنور [کتبه پیر محمد]
جلائی وطن ایدوب اوچ سنه یرلری معطل قالان زیدک یرلرین صاحب ارض طاپو
ایله ویرمکه قادر اولورمی

الجواب جلائی وطن ایدنهک یرلرین فی الحال آخره ویرمکه قادر و مأموردرد [کتبه
پیر محمد]

[قانونه] اولکی قریه ده کی یرلری النده اولیه واندہ قیون وصیغری دخی اولیه
علاقه سی قالمامشدر رسم چفت بوزان ویرمز [بالجمله مسائل مذکورہ مرحوم پیر محمد
افندی مفتی نک ظہیر القضاۃ رسالہ سی فتوا سندن منقولدر]

در بیانہ قانونہ اموال طائفہ یورک

یورک طائفہ سی قونوب کوچہ کلدکلری اعتباریله کسنہ یه رعیت اولمیوب هر قنده
کیدر اولسه جماعتی ایله یازدقلری قریه سپاهی سنہ رسم رعیتلری ووروب طہراق صاحب لری
دخول ایدہ منزلر اما قونر کوچر اولمیوب یوزکلکدن بالکلیه فراغت ایدوب طوار
وعروضن وارولرین طاغیدوب کاستلر سلکنہ منسلک اولوب زراعت وحرائث مشغول
اولوب حضور اختیار ایدوب حین تحریرده اون ییلدن زیادہ قنقی قریه ده ساکنلو و متمکن
بولوب یازلمش ایسه رسم رعیتین دفتر موجبنجه اول قریه سپاهی سنہ ویرر اول کسنہ لر
یورک اولماز اولتقدیرجه رعیت اولمش اولور

[قانونه] قديم رعيت يرين توتان يورك اولسون وغيرى اولسون چفت اچقەسى كه اكا قوللق اچقەسى ديزلر انى دخى اول ولايتده رسم چفت دفترده قاچ اچقە تعين اولمش ايسه ويرمك قانوندر اما يورك طائفەسى صكرەدن كندو بالطەلريله اچدقلىرى يرلر بتون چفته تحملى وارايسه اون ايكي اچقە رسم چفت آلمق قانوندر

[قانونه] يورك طائفەسى دخى اصحاب تيمارك طيزاغنده كندو بالطەلريله يكي دن اچدقلىرى يردن بتون چفتدن اون ايكي اچقە ونيم چفتدن التى اچقە ويررلر زياده ويرمزلر اما اكر رعيت يرلرني تصرف ايسه لر چفت رسمنى وعشرلرني رعايا كي ويررلر بتون چفتدن اون ايكي اچقە ويرزدو نزاع ايدە مزلر وكزدكلىرى يرلردە كوهدن وكلكدن بالطەلريله اچدقلىرى يردر بوخصوص سلانيك يوركلىرى قانوننامەسندە مصرح قيد اولمشدر .

[قانونه] يورك طائفەسى يوريو كلكلىرى يرلردە حولى ياپوب ويايالاقده وقشلاقده يوريوب حولى ياپه كلكلىرى يره حولى ياپوب دوللر كلكلىرى يرلردە دوللر كلكلىرى كسنة مانع اولميه بونلر دخى اول يرلردە كسنة نك تركسنة زيان ايتمه لر زيان ايدرلر ايسه قاضى معرفتيله تضمين ايتديرده لر وبريورك سپاهينك تيمارى ايجنده اوتوروب زراعت ايتدكدن صكرە ينه اول قريه سينورنده دواي يوردكده اوتلاق رسمى طلب ايدرلر ايسه جائز دكلدر زيرا عشر ورسم ويرندن اوتلاق حقى آلتماز قانون قديمدر [قانونه] يورك طائفەسى ياياقلىرىنه كلكده وكتمكده اوتورماقده لازم كلان پرده اوچ كوندن زياده اوتورميه لر و اوتوردقلىرى وقت دخى كسنة يه ضرر وزيان ايتمه لر ايدرلر سه شرعلا ثابت اولدقدن صكرە ضررلرى تضمين ايتديريلور

[قانونه] يوروك بر يردە اقامتى وقرارى اوليوب دائم حركت اوزره اولغين كردك رسمنه طپراق صاحبي طرفدن دخل اولتماز ويوروك طائفەسك عورتى اچون صوباشيلر وسپاهيلر طپراغمن چيقدى ديو نزاع اتسە لر چونكه يوروك قونار كوچر طائفەدر قراده اقامتلىرى يوقدر كه طپراغه تعلقلرى اوله وطپراقده ثيب عورتك كردك رسمين صاحب طپراق آلمق مقيم و متمكن رعايا عورتنه مخصوصدر يوروك كردكي رسمنه طپراق صاحبي دعواسى وصوباشى طرفدن دخل اولتماز قانون قديمدر

[قانونه] يوروك طائفەسى كوچر خلقدن مقرريرلرى وسنجاقدە سنجاق بيكلرينه

اختصاص لری اولیوب اغالری صوباشلریدر شویله که غلیظ کناه صادر اولوب سیاسته مستحق اولسه لر قاضیلر حکم ایدوب حجت ویردکدن صکره سیاستی صوباشیلرینکدر دیو سابقا حکم شریف ویرلمشدر قانوندر

درباره قانونه اموال طائفه ویرنوه نیمدر

وینوق زواندنن سپاهی به رعیت یازلسه یکریمی بش ایچه اسپنجه لری وبادهواسی کیمه حاصل یازلسه رسم جرم وجایت اول آلور بر کیمسه نک تیماری طوراغنده ووینوق طائفه سی یر طوتسه لر عشرلرینی ویریرلر قویون اولسه رسم غم کیمه حاصل یازلسه اکا ویررلر دکرمنلری اولسه رسمین ویررلر وبالجمله سائر رسوم عرفیه وعادیه یی رعایا کی قانون اوزره ویررلر مخالفت ایده منزل

[قانونه] وینوق اوزرینه یازیلان وینوقلق یرلر خارجدن کیمه یه ویرمک جائز دکلدر اگر برطرقله انمش اولسه کیرو وینوقه الیوریلور بو قدر زمان بنم تصرفده اولمشدر دیو دعوا ایلک جائز دکلدر اما کندو زماننده ویرسه ویرر وزماننده کیرو آلمق استهسه نوجهله قول وشرط ایلش ایسه شرط معتبردر

[قانونه] وینوقک کندو اوزرینه یازیلان وینوقلق یرندن عشرالماز اما خارجدن یرلر آچوب تصرف ایلسه لر کیمک طبراغنده ایسه عشرین آلور ورسم آینه کلش ایسه رسمین دخی آلور

[قانونه] باغ وباغچه که وینوق باشته سی اولسه که وینوغک اوزرینه یازلمش ایسه اول میراثه کیرمز ورثه الماز صکره یرینه یازیلان وینوقه تسلیم اولنور قانوندر

[قانونه] اصطل عامر به خدمت ایدن وینوقلرک آخره یازیلمان اوغللری وقرنداشلری وسائر اقربالری اولوب خراج واسپنجه یه قابل اولوب خراج یازلیجق سپاهی جانیندن دخل اولنسه مادامکه سپاهی به رعیت یازلیه جق خراج یازلمغه سپاهی دخل ایده مز انک کیلرک کرک اسپنجه وکرک خراجی وینوق سنجاغی بکینکدر

[قانونه] وینوق زواندی که خراج یازیله مستقل رعیت باشته سی طوتمیه وباشته سین زراعت ایتیه اسپنجه طلب ایلسه لر ورعیت خدمتی تکلیف اتسه لر جائز دکلدر وینوق زوایدی خراج وضع اولنمغه رعیت قسمنه کیره مز وینوغه نقصان کلیجک اتمامی انوکله

اولور وینوغک اولادندن اولسون اقرباسندن اولسون انک کیلردن کمنسه مادامکه رعیت یازلیه اسپنجه طلب اولنماز ورعیت اولماز .

[قانونه] بروینوغک وینوقلق یرلری ایله رعیت اولان قرنداشلرینک یرلری مشاع ومشرتک اولوب معین سینوری یوغیسه اول ولایتده جاری اولان قانون اوزره اول یرلردن وینوقلق مقداری باشته چیقاریویروب آندن رسوم وحقوق آلدیملرلر باقی قرنداشلرینک دخی یرلرین تمیز وتعیین ایدوب عشر واسپنجه و سالاریه وسائر رسوم رعیت نه ایسه صاحب تیماره الیویریلور قانون قدیمدر

[قانونه] بروینوغک دفترده اوزرینه یازیلان وینوقلق باشته سنک سینورنده مسلماندن وکافردن کلوب یرلری زراعت ایدوب عشر ویرمیوب نزاع استهلر وینوقلق یرلرن اولدیغی ثابت اولدقدن صکره زراعت ایدنلردن قانون اوزره عشر وینوغه حکم اولنور نزاع ایدوب ویرممک استهلر وینوق اولدیغی جهتدن زراعتدن منع اولنوب وینوغه حکم اولنور نیجه دیلرسه تصرف ایدر قانوندر .

[قانونه] وینوق طائفه سنه کلکدن یر ویرلماشدر همان یومشقلق ویرلماشدر وهم وینوقک باشته لری مساحه اولنماز قدیمنه حواله اولنور قانوندر

[قانونه] بروینوق سپاهینک خارج قریه سنک حدودی داخلنده اولان طیراغنده اورمان یرلرین تحریردن صکره بالطه لریله آچوب برمقداریغی زراعت ایدوب وبرمقدار یرلرینه باغ غرس ایتمش اولسه لر زراعت ایلدکلری یرلرینک حاصل اولان ترکه لرندن عشر ایله سالاریه سکزده بری وغرس ایلدکلری باغلرینک حاصل اولان اوزوملرندن شرعه عشری سپاهییه حکم اولنوب الیویریلور بروینوق طائفه سی یوز دیو تعلل وزراع ایتدیرلر قانوندر

باب

قانونه سلطانای در زمانه حمزه یاشا

در بیان اموال اشکنجیانیه نیمه در

اشکنجیاندن ملک تیمارده سفره یرار جه لوسی وارمیوب صاحب فراش سفره وارسه نهایت تیمار الدن آلتماز اول وارمدینی سنه ده بریللق محصولی میری ایچون قبض اولمق قانوندر بومقوله تیمارده بوجاریدر تیماری ویرلسینه ابقا اولنور

[قانونه] اصحاب تیماردن بری دیرلکدن فراغت ایدوب استانه یه و بکیر بکی قپوسنه ملازمت ایلسه یاخود دیرلک امیدیه سفره وارمیوب یدی ییل کاسبلر سلکنه منسلک اولسهرلر حین تحریرده دفتره رعیت یازلسهرلر بئاک و عوارضلری النور رعایا اولورلر بن سابقا سپاهی ایدم المده براتم واردردیمک مفید اولماز اما دیرلک امیدیه ایله استانه یه یا بکیر بکی قپوسنه ملازمت ایدوب یا معزولاً سفر سفرلیوب یدی ییل دخی زیاده زمان مرور ایلسه هر نه قدر زمان مرور ایدرسه ایتسون کیرو سپاهیدر عوارض و بئاک تکلیف اولتماز وزعیم زاده لر و سپاهی زاده لر بابالری حیاتده ایکن بابالری براتیه تیمار الحق قانون دکلدر اما بابالری زماننده اون ایکی یاشنده بولنان سپاهی زاده لر یدی ییله وارنجه و زده ده سندن مقدم باباسی تیمار تصرف المدین وفات ایتسکه دده سی براتیه تیماره طالب سپاهی زاده لرک دده لری وفات ایتدیکی کونندن اون ییله وارنجه و بابالری متقاعد اولمغله تیماری ایکی نفر اوغللریته و یریلوب اول اصل متقاعد وفاتندن صکره تیمار مستحق اولمغله منتظر اولان سپاهی زاده لر و یریلوب و مستحق اولدقلری زماندن یدی ییله وارنجه تیمارین طلبنه مدت قولشدر شویله که تعیین اولنان مدت ایچنده تیمار طلبنه استانه یه و بکیر بکی به ملازمت ایلیوب یاخود سفره وارمیوب کاسبلر سلکنه منسلک اولمغله حین تحریرده رعیت یازلسه رعایا اولور عوارض و بئاک تکلیف اولنور

[قانونه] اگر قانونده کمنه یه رعیت یازلمش دکل ایسه بنا کلرین موقوفی الور اما تعیین اولنان مدت ایچنده تیمار طلبنه استانه یه و بکیر بکی قپوسنه ملازمت ایلسهرلر یا دیرلک امیدیه سفر ایتمش اولسه دیرلک میسر اولیوب مدتدن زیاده هر نقدر زمان کچرسه کچسون سپاهی اوغلی سپاهیلدر عوارض و بئاک تکلیف اولتماز دیو قانوندر

[قانونه] رعیت تیمار سپاهیسی اولسه مادامکه یازیلور رعیتدر رعیتلکدن چیقماز رسم رعیت النور مکرکه تیماره چقدقده پادشاهه رعیت اولدینی عرض اولنوب یولداشلخی مقابله سنده تیمار امر اولنمش اوله دیو معنی براتنده بله یازلش ایسه اولوقت رعیتلکدن مرفوع اولنمش اولور رسم رعیت النماز اما رعیت یرین دوتار ایسه اولوقت دخی رسم النور مانع دکلدرد قانون قدیمدر بویله حکم اولمشدر

[قانونه ساظامی] فاتح قسطنطنیه مرحوم سلطان محمد خان علیه الرحمة والغفران حضر تلی بغدادن سفرندن رجوع ایلدکرنده سکر یوز سکسان بر تارینخنده ارباب تیمار وزعامته دفتر صورتی قید اولنوب مزارع و قرا تعین اولنمق فرمان اولنمغله قانون اولدی «درسته سکر یوز سکسان بر» بوندن اول همان فلان زعامت یا فلان تیماری فلانه ویردم دیو یازیلور ایش بدعه بویله قانون اولمشدر

[دیگر] قانون عثمانیده ابتدا توزیع مناصب ایدن عثمان غازیدر یدییوز بر سنه سی تارینخنده سلطان اوکی که قرهجه حصار سنجاغی دخی دیرلر اوغلی اورخانه ویردی واسکی شهری الیه واین اوکن ایغود الیه و یار حصاری حسر الیه واینه کولی طورغود الیه ویرمشدر «فی سنه ۷۰۱» قانوندر

در بیان قانونه احوال طائفه بابا و مسلم و طوغاجی برلری نچردر

خارجدن یورک کلوب مسلمان طیراغنده اون ییلدن زیاده اوتورب مسلم طیراغنده زراعت ایدوب مسلمه عشر و رسم ویرسه صکره مسلم بونی اول محلدن جبراً قالدردمق استهسه مادامکه ضرری اولیه قالدیره من اما ضرری اولسه متنبه اولیوب اسلمزسه مسلمان یرندن قالدریلور حکم شریف ویرلشدر قانوندر

زید برقچ ترلا ایله مسلم اولوب بدعه عمرو سپاهینک دخی بر قاق قطع ترلاسنه مالک و متصرف اولوب بدعه عمرو حقوق ورسوم طلب ایلدکده زید اول ترلاری دخی مسلم ترلاسی اولماسنی ادا ایدوب عمرو ایسه کندی یرلرندن اولوب حقوق ورسوم ویریلور یرلردن اولماسنی ادا ایله قنغیسنه بینه لازم اولور

الجواب مدعی عمرو اولیحق بینه عمروه دوشر بومقوله دفترخاقانی قاطعدر البینه للمدعی والیمین علی من انکر کما فی دعوی الخلاصة [کته پیر محمد]

زید طوغانچی نك یرلرندن عمرو و بکرو بشرانچی لر ایکن آلوب باغ دیکسه لر عشرلرین
زیدمی آلور یوقسه قریه سپاهیسی می الور

الجواب مرده بها زید المغه امر عالی کورلمشدر طوغانچی یرلرنده سپاهینک نه دخلی
اولور [کتبه پیر محمد]

زید طوغانچی فوت اولوب ورثه سی طوغانچی یدنده اولان برقطعه باغنی عمرو اجنبی به
بیع ایلسه لر اول باغک عشرین قریه سپاهیسی می الور طوغانچی باشی می الور ورثه
زیدمی الور

الجواب ورثه طوغانچی ظاهرینه بناء طوغانچیلر الور خدمت لازمه سین اداء ایدرلر
بو تقدیرجه مرده بها عشری ینه انلره ویرلمکه امر عالی کورلمشدر نهایتی علی الحساب
بومقوله ده یدنده اولان امر شریفه نظر اولور [کتبه پیر محمد]

بعض رعایا ایله بعض طوغانچیلر زیدک طیراغنده بال اتسه لر عشر قوانلرینی طبراق
صاحبی زیده می ویررلر یوخسه رعیتلری اولدقلری سپاهی اولان کمنه یه می ویررلر

الجواب طبراق صاحبزاده ویررلر [کتبه ابوالسعود]

[قانونه] رعیت طائفه سی طوغانچی اولمغله رعیتلکدن چقماز ورعیت رسمی ساقط
اولماز البته رعیت یازیلاندن رسم رعیت النور کذلک تیمار سپاهیسی دخی اولسه بویله درکه
محلنده بیان اولمشدر فلیطلب

تملیک نامه همایونده وارفاق برلرینه متعلقه بعضه قوانین بیان اولور

تیمارده اراضی اولوب سپاهی عشر طلب ایلدکده وققدر دیو نزاع ووقفیت دعواسی
اتسه لر ملک نامه همایون ودفتر طلب ایدوب شویله که صحیح و قویه و ملک نامه همایونکه
دیوان عالی دن ویریلوب قانونه موافق و مطابق یازیلوب اسلوب وقاعده اوزره ویا دفاتر
قدیمده و جدیدده اسلوب اوزره وقف یازلمش ایسه نسنه النماز قولایینه وقف یازیلوب
ولایت کاتبلی حمایت ایدوب ویا قاضیلر حجتلی ایله یازیلوب ابتداسندن سلاطین عثمانیه دن
ملک نامه همایون ویریلوب صحیح ملک نامه همایون اولدقدن صکره وقف ایتمش اولیه
انک کینک وقفیتی درست دکدر کیمک طیراغنده ایسه عشری امر اولور و مزرعه وقف

اولمچون دقتدار لر نشانلری ایله یازلمش احکام اولسه مقبول دکلدر اول حکم قانونه مخالفدر صحیح اولماز اللرندن التور قانوندر
زید وقف ایلدیکی باغچه نك اراسنده بر مقدار یرین کاه کاه زراعت ایدرکن وفات
ایلدکده بیت المال امینی زیدک اولادز کوری یوقدر دیووقفه ویرمیوب ذکر اولنان یرلری
آخره ویرمکه قادر اولورمی

الحجاب وقف اولان اشجاردر ارض دکلدر ارض خصوصنده بر مقدار معین یر
تعیین اولنور اولمقدار یر اشجار اراسنده خالی قالچک آخره ویريله دیو قانون نامه ده
مسطوردر بومقوله ده اولی الامرء مراجعت اولنور [کتبه پیر محمد]
زید دکرمنن وقف ایدوب وقف نامه سنده دکرمنن قربنده واقع اولان ارض
خالیه سنی دخی معاً وقف ایلدم دیوقید ایدرسه ذکر اولنان ارضک وقفیتی صحیح اولورمی
یوخسه قانون اوزره اولاد ذکر کورینه می انتقال ایدر

الحجاب ارض میرینک تملیک نامه هایونسز وقفی صحیح اولماز دکرمانه تابع یر
اولیوب بشقه یر اولسه اوغلنه مجاناً ویریلور [کتبه پیر محمد]
بو صورتده تبعیت مرتبه سی بیان اولنه

الحجاب بیع وشراده ایرلیوب معاتصرف اوله کلوب دکرمنک انتفاعی اول ارضه
موقوف ایسه توابعدن اولور [کتبه پیر محمد]

بر قریه ده واقع اولان سلطان اوقافندن مقاطعه قدیمه ایله زید متصرف اولدینی
عرصه ده اذن متولی ایله اشجار غرس ایدوب و باغچه ایدوب بعده زید باغچه نك اشجارین
بر جهت اخرایه وقف لازم ایله وقف و غله سنی الی الانقراض اولادینه شرط ایدوب
اولاددن اولنلر ضبط اوزره ایکن خراب اولوب برقاچ دیب اشجاری قالغله اولادی عرصه
مذکوری زراعت ایدوب متولیسنه عشرين دخی ویررلریکن ایچلرندن بری فوت اولدقده
عرصه متولیسنی اول فوت اولان کمنه نك حصه سنی طپو ایله ویرمکه قادر اونورمی

الحجاب وقف ثانیدن اصلا بر اثر قلامش ایسه اولور [کتبه محمد بهائی]
عرصه سی طپولی ارض میریدن اشجاری ملک برانجیر باغچه سنک اشجارین زیدجهت
بره وقف ایلسه بعد زمان اول اشجار بالکلیه قورویوب انجق عرصه سی قالب زید دخی

بلا ولد فوت اولیجق صاحب ارض اول عرصه یی طو ایله زیدک محلوندن ویرمکه
قادر اولورمی

الجواب اولور [کتبه محمد بهائی]

بر مقدار یرلری سلاطین ماضیه دن بری جامع شریف بنا ایدن کمنه یه
تملیک ایدوب الیه ملک نامه هایون ویردکن صکره اولدخی او یرلرک تصرفن جامع
شریفده خطیب وامام اولنلره وقف و شرط ایلسه امام امامتی زماننده اول یرلری اخر
کمنه یه سپارش ایلسه بعده اول امام کیدوب یرینه اخر امام اولدقده اول یرلری المق
ایستدکه امام سابقدن ملکیت اوزره الدم دیو متصرف اولنلر نزاع ایده من هرامام
کندی زماننده ویرمش اولور اول امام یرلری الوب دیلرسه کندوسی ضبط ایدر استرسه
زماننده اولدخی آخره تصرف ایتدرمک قانون مقرردر

سلاطین ماضیه دن بری بر قاچ مزارعی وقف ایتدکه اول مزازعدن بری محلول
اولدقده وقف رعایاسندن طالب اولنلره ویریلوب اخره ویرلیه دیو شرط وتعیین ایلش ایکن
حالاول مزارعه متصرف اولان لردن عمرو بلا اولد فوت اولدقده متولیس رعایادن طالب
اولنلره ویرمیوب خلاف شرط واقف اخره ویرمکه قادر اولورمی

الجواب اولماز [کتبه محمد بهائی]

برابر دعوائه منقول اولاده قوانین و احکام شرعی و مسام و مهرب

شرعی و دوزم اسلوبلری بیان اولنور

بعض چفتلکلرک طیراغنده نزاع اولسه خزینة عامرده محفوظ اولان اییدن ایکی
باشی مهرلی بر اورغان ویریلوب ولایت قاضینی اول دیارک مسن و معتمد علیه اهل وقوفی
ایله انک کی یرلرک اوزرینه واریلوب مساحت ایلک ایچون حکم شریف جهانمطاع ویریلور
[قانونه] اراضی ده جاری اولان جریب شرعی که طول او عرضا التمش ذراعدر مساحده
اوچ بیک التیوز ذراعلو اولوب بو دیارده جاری اولان دوزم که طول او عرضا او توز
بش ذراعدر بیک ایکوز یکرمی بش ذراع اولوب جریب شرعی نک ثلثدن یکرمی
بش ذراع زاید اولور قانوندر

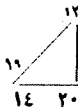
مسامه باغات مخصوصه و بریده و فرمانه عالی قانونینک مضمونیه برکه

علی التفصیل ذکر و بیان اولور

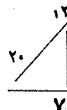
بر کسنه باغ اولچمک مراد ایتسه اولا ککر کدر که بنا ذراعیه او توز ذراع برایپ ایلله و طقوز یرده بری قزل و بری یشیل چوقه پارچه لریله نشان ایلله کیم اون قطعه اولور بنا ذراعیه اوچر بچق ذراع اولور بر باغک اوزرینه کلوب اولچملی اولدقدن بر باشند طوتوب کیرو بر باشنه وارنجه قاچ ایسه وقاچ نشان اولورسه رقم ایلله عدد قویه لر جمله دن بری بودر

۱۴	۱۰	۱۵	۱۳ ب ۱۵
۱۱	۱۲	۱۳	۱۲
۱۴	۲۲	۲۸	
۱۴	نصف	نصف	
۱۵۴	۱۱	۱۴	

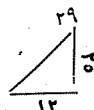
مثلا بر یرک اورتیه سی یوکسک یا خود چقور اولسه اطرافندن اولچملو اولسه راست کلز . طریق قی بودر که اورتیه سندن بو اسلوب اوزرینه ایپ چکوب هر مربعی نشان ایی ایلله اولچوب هر خطک ایکی بلو کین بری ایلله جمع ایدوب تنصیف اولدقدن صکره ایکی تنصیف بر برینه ضرب اولتوب حاصل ضربک یوزی بردونم حساب اولته اون بر ایلله اون دردی ضرب ایتدکده یوز اللی درت حاصل اولور بو تقدیرجه بردونم واللی نشان که اولدخی بچق دونم اولور درت صنف اولور

بو یله کلان باغ اوچ دونم
ایکی نشان درت صنف اولور

بو یله اولان یر اوچ نشان
القی صنف اولور

بو یله اولان باغلر ایچون
اون ایکی صنف اولور

بردونمک ثلثی اولور اوچ صنفدن اکسک زیاده سی اولور بو قطعه لرده قونیلان رقلر اول ایپده اولان نشانلر حسابنجه قونلشدر قاعده سی بودر که هر رقی مقابله سنده کی رقم ایلله جمع ایدوب ایکی یرده جمله وضع اولته بعده بوجمله لری باشقه باشقه تنصیف ایدوب وایکی تنصیفدن حاصل اولانی بری برینه ضرب ایلسه بواکی تنصیف بر برینه مقابله رقدن برابر اولسه جمله تنصیفه احتیاج اولماز و بر قطعه مثلث اولسه طولی بر برینه جمع ایدوب

عرضندن اولان رقی اخذ ایدوب حاصل اولان تنصیفه ضرب اولسه قاعده بودر
معلوم اوله

برقریه اهالیسی قربنده اولان آخرقریه حدودی داخلنده اولان بر مقدار یرایچون
بزم منزرعه مزدر دیو دعوی ایلسه لر مسموعه اولورمی

الجواب اولور [محمد بهائی]

زیدک متصرف اولدینی ترلای عمرو بنم تصرفده در دیو دعوی ایتدکده صاحب
ارضک حین دعواده حضوری لازمیدر

الجواب لازمدر [کتبه محمد بهائی]

فی پایه مرة استماع الدعوی و عدم استماعها

بربلدهده قاضی اولان زید بعدالغزل دعوی استماع ایدوب حکم و حجت ویرسه حکم
مزبور نافذ و حجتی معمول بها اولورمی

الجواب اولماز [کتبه الفقیر یحیی]

زید اوزرینه عمرو و بکر بر خصوصه شهادت ایتدکلرنده زید حاکمه شهادتلرنده
کاذب اولدقلرینه یمین ویر دیو الحاح ایلسه حاکم یمین ویرمه قادر اولورمی

الجواب فی زماننا اولور [کتبه یحیی]

[قانونه سلطانی] مدعی دعواسین عذر شرعی یوگیکن برمدت تأخیر ایتدکدن صکره
استماع اولنق حقنده کبار ائمه دن برمدت معینه نقل اولتماز که اندن بریسی استماع اولنیه
شمديه دکین استفسار اولندقدده زمانی قتی جوق اولمیجق و مدعی اهل تذویر اولیوب
شهود عدول وار ایسه استماع اولنور دیو جواب ویریلوب اگرچه زمان کچمشدر دیو
کلیاً استماع اولتمازسه نیجه حقوق ضایع اولمقدن خوف اولنور زماندن بر مقدار تعین
بیوریلوب انده اولان حق دعوالرین شرعله استماع ایتمکه قضاته رخصت بیوریلوب
واقع اولان ماعداسنده مستقل امر هایون ایله استماع ایتمک فرمان بیوریلوب واقع اولان
حوادث استفسار اولندقدده اولوجه اوزره جواب ویرملک مناسب فهم اولنوب استانه
سعاده عرض اولندی .

الجواب اون ییل بغیر وجه شرعی تأخیر اولنان دعوالر امر شریف اولینجه استماع اولنمه دیو فرمان اولدینی عقار و اراضی به متعلق اولان دعوی به کوره در و لکن غیری یرلرده اون بش ییل مدت تعیین اولنمشدر بواسلوب اوزره امر شریف صادر اولمشدر سنه ۹۵۷ [کتبه ابوالسعود] من المعروضات

دریانه قانونه مصاد یعنی زمانه مصاد و مصاد اعتبار اولنانه و اولنیه
طوائف قانونه و اصطلاحی نیمه در ذکر اولنور

حصاد اعتبار اولنوب تحویل و تاریخ اعتبار اولسان خصوصلر زعما و ارباب تیمار و بککری بکی و سنجاق بکی و بونلرک خاصلری و خواص هایون ضابطلری و بونلرک امثاله متعلق قانون حصاد اعتباری بو وجهله جاریدرکه باغ و بستان و میوه دن دفترده عشر مقید ایسه اوزم و سائر فواکه ایشوب اکلای قابلیته کلدیکی زماندر کیمک محمولنده واقع اولمش ایسه عشری انکدر اول زمانه اعتبار اولنور حصاد قشلاق زمهریدر زمهریده آنور دیاربکر و ارض روم قانون نامه لرنده زمان قشلاق زمهریده در کیمک طبراغنده بولنسه اول الور اما اولتلاق حصادینه اعتبار ایتمینلر دفاتر سلطانیده واقع اولمدی و حکمی دعواسی نادر اولمغله محنده النادر لا حکم له لکن مرحوم حمزه پاشا ویردیکی حکم اولتلاق حق حصادین اولتلاق زماننده دوکن دوکمک حائر اولدینی زمانه دکن او تنندن و صویندن انتفاع ایلله

حصاد یایلاق یا بلاق اوزرنده اوت ایریشوب طوار انتفاع ایتمکه قابلیت کلدیکیدر حصاد اولتلاق حق اوت ایریشوب طوار انتفاع ایتمکه قابلیت کلدکده در خارجدن طوار کلوب نیجه کون او تنندن و صویندن انتفاع ایتمکی زماندر و عشر و رسم ویرمینلردن اولتلاق حق آنور

حصاد ترکه بریده ترکه ایریشوب کالین بولوب بچلمک جائز اولان زماندر بچلمک و حرمن اولوق لازم دکدر

حصاد چلتک ایریشوب کالین بولوب بچلمک جائز اولان زماندر حصاد داری و چودار و علف ایریشوب کالین بولوب بچلمک جائز اولان زماندر اولوقت اعتبار اولنور

حصاد پنبه پنبه نك قوزالاغی كوكلكدن چیقوب سازاروب کالین بولوب اغزین
اچوب پنبه اشکار اولدینی زمان معتبردر
حصاد نخود و باقلا و بورچاق و مرجك و بورلجه و سوسام اریشوب کالین بولوب
یولتمه قابلیت کلدیکی زمان معتبردر
حصاد شیره اوزوم اریشوب کالین بولوب تکنه یه کیروب صقلدینی زمان معتبردر
حصاد زیتون کالین بولوب سلكلمکه قابلیت کلدیکی زمان معتبردر
حصاد رسم باغ یازیلان یرده اوزوم اریشوب کالین بولوب کسلوب سپده گیرمك
جائز اولان زمان معتبردر
حصاد بوستان و فواکه مختلفه اریشوب اغاجنده کالین بولوب دوشرملك جائز اولان
زمان معتبردر

حصاد کتان و کندر اریشوب کالین بولوب یولتمق جائز اولان زماندر قبوغی صویلسون
کرك صویلمسون همان اولوجهله کالین بولدینی کفایت ایدر
حصاد زعفران اریشوب کالین بولوب دوشرملك جائز اولان زمان معتبردر
حصاد قوان طلاق بولوب کالین بولوب صاعلمق جائز اولان زماندر صاعلسون
صاعلمسون همان اولوجهله دولوب کالین بولدینی کفایت ایدر
حصاد حشعاش جزیلوب افیون دوشرملك جائز اولان زماندر
آسیاب و خنزیرك رسمی جمعی زمانی خرمن دوکلدیکی زماندر قانون سلطانی بودر

مهصاد اعتبار اولنیمانه طوائف پناه اولنور

دردزمان حمزه پاشا تحویل و تاریخ اعتبار اولنیموب و حصاد اعتبار اولنیمان خصوصاً
خدمته کوره اعتبار اولنور شهوره تقسیم اولنان بونلردر مدرسه که محصولی سنویه در دزدار
و کتخدا و حصار اری و متولی و مؤذن و تربهدار و زاویه دار و کوپری رئیسلی و ناظر
و جانی و قلعه لرده بشلی و غزب اغاسی و امام و خطیب و بونلرک امثالیدر
[قانونه دردزمانه حمزه پاشا] تحویل حصاد قاچ طائفده معتبر دکدر خطابت امامت
و کتابت و جباب و تولیت و مشیخت و مدرسه و دزدار و مستحقظ و زاویه و نظارت و مزرعه
بونلرک خدمت مقابله سنده و یریلور
تیمار ایله قلعه دزداری اولوب محصولک بعضیسی باغ و بغچه دن و بعضی جوباتدن

وبعض چفت رسمندن واسپنجه دن اولان زیدک دزدارلغنی اوزرندن عمرو قالدیلوب کندو اوزرینه برات ایتدرسه کلوب ضبط ایلدکده تیماری محصولی شرعاً کیمک اولور

الجواب ایام وشهوره قسمت اولتورکه خدمت مقابله سنده اولدیغیچون اجر تدر

صله دکلدرکه قبض ایدن مالک اولدیغنی هر حاصلک بدایتندن نهایتنه وارینجه سہم لر قلوب هر دزدارده قاج آی خدمت ایتدیسہ آنک عددنجه حاصل لرندن سہم ویریلور چفت رسمی یرک بریل تصرفی مقابله سنده وضع اولمشدر رسم واسپنجه اون ایکی سہم قلتور باغ وبانجه دخی ییلک اون ایکی آینده یردن مستمد اولمغین انلرک حاصل لری دخی اون ایکی سہم قلتور اما حجویاتک یردن استمدادی وانتقاعی کلدکن صکره اولمغین بدایتی القاء بذر ونہایتی حصاد اعتبار اولتور مابینی نہ قدر آی ایسہ حاصل آنک عددنجه سہم لر قلتور هر برینک تقدیر آی خدمتی وار ایسہ آنک عددنجه حاصل دین سہمی الور [کتبہ الفقیر عبدالرحمن]

تقل امام المسجد اذا رفع الغلۃ وذهب قبل مضي السنة لاسترد منه غلۃ بعض السنة والعرة لوقت الحصاد فان كان الامام وقت الحصاد يوم في المسجد ويستحق فصاد كالجزية وموت القاضي في خلال السنة [من الدرر والغرر في الجزية]

قوله امام المسجد اذا رفع الغلۃ الى آخره هذا وما ينتميه كله مني على كون ما اخذ صلة وصدقة واما اذا كان اجرة ان يسترد ويوزع على الاشهر والايام وهذا موافق في رعاية الجانين ووافق بنية الواقفين خصوصاً في زماننا فان هم ان لا يعطى غلۃ الوقف الا لمن ادى عين له من العمل في حاشية وفي المرحوم

برقطعه ده برات شریف ایله دزدار اولان زید اوزرینه لازم اولان خدمتی ادا ایدوب مقابله ده تعیین اولتان محصولی قبض وضبط ایلسه بعده عمرو زیدک یرینه تذکره شریفه ایله دزدار اولدقده ہم تذکره تاریخی مقدمدر ديه اداء خدمت ایتدین زید اداء خدمت ایلوب مقابله سنده قبض ایتدیکی محصولدن عمرو نسنه المغه قادر اولورمی

الجواب شرعاً اولماز [کتبہ الفقیر ابوالسعود]

تحويل وتاريخ وفوت ونسبيل امطامی و قانوننی بیانہ ایدر

حصارك كدوكنه متصرف اولان زید اداء خدمت ایدوب اسپنجه الدقندن صکره عمرو

بر طریقله کدوکی کندی اوزرینه برات ایتدردوب کلوب جمع اولنان اسپنجهده نزاعن ایلسه لر اعتبار برات تاریخته میدر یوخسه برات تسجیل اولندیغنه میدر شرعا بیان بیوریه

الجواب تیمار قسمنده اعتبار براتک تحویل تاریخته اولمقدر عطا اولمق اعتباریه لکن حصار کدکلی خدمت مقابله سنده اولمغله خدمت لرینه کوره قسمت فرمان اولندوغنه امر عالی کورلمشدر بونک مقتضای خبر و صولی ایله معزول اولمق کورینور بوتقدیرجه تسجیل اولندیغنی زمان معتبر اولور [کتبه الفقیر پیر محمد]

بر زاویه یه متصرف اولان شیخ زاویه یی عمروه فراغت ایدوب عمرو برات ایتدر دیوب زاویه مزبوریه کتدکده ولایت قاضیسی زید اختیاریه مشیختدن فراغت ایلدی محمولدر دیوب بکره عرض و یروب بکردخی برات ایتدردوب عمروایله بکرك براتلرنندن هر قغنیسیله عمل اولنور

الجواب ایکسینه دخی زیددن ویرلایسه عمل مقدمه در [کتبه پیر محمد]

بر زاویه یه برات پادشاهی ایله متصرف اولان زیددن عمرو الوب برات ایتدردوب حصاد زمانندن صکره زیده اعلام ایتدکده بن براتم تاریخته عمل ایدرین حصاد بنم زمانمده دوشمش دیو زیده ذکر اولنان زاویه نك محصولندن سنه ویرمکه قادراولورمی

الجواب قادراولماز زید عزل خبری کندویه واصل اولمینگه معزول اولماز [کتبه محمد الجرجانی] بر جامع شریفک وظیفه لری سنوی تیمار محصولندن تعیین اولنوب ذکر اولنان تیماردن زید معزول و عمروه توجیه اولندیغنی مشعر عمرو مکتوب کوندروب مکتوب مذکور ایله زید معزول اولورمی یوخسه عمرو کندو کلمک می لازمدر

الجواب مکتوب واقع ایسه معزولدر [کتبه ابوالسعود]

بر تیمار برات پادشاهی ایله زیده توجیه اولندقده محصول تیماری زید توجیه اولندیغنی تاریخندمی ضبط ایدر یوخسه اول ولایت واروب سبجله براتن قید ایتدیکی کوندمنی ضبط ایدر

الجواب متصرف سابقک وفاتندن ویرلمش ایسه توجیه تاریخندن ضبط ایدر عزلندن ایسه قید تاریخندن ضبط ایدر [کتبه الفقیر یحیی]

بلا ولد فوت اولان زیدک ترلاری مستحق طابو اولدقده سپاهیسی عمرو اول ترلاری طبو ایله ویرمدن معزول اولوب یرینه بکر برات ایله سپاهی اولوب اول ترلاری

استدوکنه طپو ايله ويرمك مراد ايتدكده عمرو بنم زمانمده مستحق طپو اولمغله بن
طپو ايله ويرين ديوب بکری طاپو ايله ويرمکدن منعه قادر اولورمی

الجواب اولماز [کتبه یحیی]

بحسب القانون یاوه اولان حیواناتک مدت عرفیه لریدر

مدة غنم	مدة معز	مدة بقرو جاموس	مدة عبد وجاریه
يوم	يوم	يوم	يوم
عدد	عدد	عدد	عدد
۱۲	۱۶	۲۵	۱۰۰
مدة اسب و قاطر	مدة ابل		
يوم	يوم		
عدد	عدد		
۴۰	۱۰۰		

امین بیت المال و موقوفه یی و مایین محصوره متعلقه اعظام و قوانین مجدد

[مسند] بر محله ده اخر قصبه دن اولان زید مقتول بولنوب باباسی عمرو کلوب
دعوی ایلدکده اهل محله باباسی اولدیغین منکر اولدقلرنده عمرو باباسی اولدیغین اثبات
ایلدکده اوچ کونلک یردر وار نقل شرعی کتور دیمکه قادر اولورلرمی

الجواب اولمازلر بیته اقامه اولندقدن صکره شرعاً نقله حاجت یوقدر نقله حاجت

امین بیت المال دخلنده در بلم اولدخی قیامتهدک سورونورمی [کتبه پیر محمد]

اخر دیارده اولان زید بر قصبه ده متوطن ایکن وفات ایدوب وارث معروفی اولماغین
ترکسی بیت المالدن قبض اولنوب وارثی ظهور ایتمکین بیت المال امینی منزلی دکر بهاسیله
امر سلطانی ايله رأی حاکم ايله عمروه بیع ایدوب ثمن قبض ایدوب داخل خزینه
اولوب بش ییلدن صکره بکر زیدک وراثتی بکا منحصردر دیو نقل ايله کلوب منزک
ثمن بیت المالدن المغه قادر اولماغین منزلی عمرودن المغه قادر اولورمی

الجواب اگرچه کیم روایت ظاهره در بو مقوله عقار بنفسه حصین اولمغله بیعه

مساغ اولماقدرد لکن فصول عمادیده وغیریده سائر عروض کبی بیعه دخی قول اولمغین
امر سلطانی ايله بیع اولنان منزلی استرداده اولان دعوا بلا امر سلطانی استماع اولماز

بوصورتده نقل شرعی اولمایوب لکن اصل نسین اثبات ایلسه دعوی استماع اولئورعی

الجواب بیت المالہ علاقہ سی اولمغله وارث اثباتده نقل شرعیسنر شهود استماع اولنمغله اولنماز [کتبه پیر محمد]

زید فوت اولوب وارثلرندن عمرو و بکره امین بیت المال اولان خالد وارک وطنلریکزدن نقل شهادت ایدک دیو متوفانک مالنه دخله قادر اولورمی

الجواب متوفانک داخل مملکتده وارث معروفی اولیجاق اصلا بیت المال امینی دخل و تعرض ایلوب وارث معروفی اولیجاق وطن اصلیرندن نقل شهادت کتیرک دیمکه مأمورلردر [کتبه الفقیر ابوالسعود من المعروضات]

زید فوت اولوب ترکہ سی بیت المالہ عائد اولدقدہ عمرو بیک اچقه دین و بکر ایکی بیک اچقه دین دعواسی ایدوب مجموعی اوچ بیک اچقه اولوب امین بیت المال اوچ بیکدن زیاده اولان دین کرک برکسنه نک اولسون کرک بشیوزدن بیکدن جمع اولنمغله اولسون بونده استماع اولنمبوب آستانده استماع اولئور دیمکه قادر اولورمی

الجواب اولور امر سلطانی وفات ایدوب مالی بیت المالہ راجع اولانک دیونی اوچ بیکه واردقدہ جمله سنک استماع اولنمبوب آستانه یه حواله اولنمغله در ناس بوندن غافلر اولمغین ناقص اولانی استماع ایدرلر غفلت اولنمیه [پیر محمد]

زید سپاهی فوت اولوب تیمارین امین بیت المال و امین موقوفات ضبط ایدرکن محلول اولان یرلری طاپویه و یرمکه قادر اولورمی

الجواب مأمور ایسه اولور [کتبه ابوالسعود]

زید سپاهی تیماری طپراغنده محلول اولان ترلاری طپوایله و یرمدین زید فوت اولوب حالا زیدک یرینه عمرو سپاهی اولوب ترلاری طپوایله و یرمک مرادایتدکده امین بیت المال بن ترلاری طپوایله و یررین دیمکه قادر اولورمی

الجواب بونک کیده تقویضه مأمور ایسه اولور [کتبه محمد بهائی]

زید زعیم زعیم قریه لرندن حاصل اولان عشر محصولین رعایادن الوب قبض ایتدین فوت اولمش اولسه عشر مزبوری زیدک ورثه سیله امین بیت المال دن قغیسی قبض ایدر

الجواب امین بیت المال قبض ایدر [کتبه یحیی]

باب تیمار و زعمای و ضوابط لری نك باد هوا سنه و رسوم لریه متعلقه قوانین
و اصطلاح بیان اولور

صو باشیلر والای بکلری و چری باشیلری و دزددار و چری ستور یجیلر که
براتلری بیکلر بکی براتی اولمایوب برات هایون اولسه و میر علم و درگاه معلا ده اولان
متفرقه و چاوشلر که زعامت لری و مطلق ارپه لقلری سربستدر سربست محصولی دخی همان
جرم و جنایت و قول و جاریه مشتلنی و رسم عروسدر بوندن غیری اولان خصوصلری
رسوم سربستیدن دکدر کیمه که رعیت یازلمش ایسه انک اولور حکم شریف و قانون قدیم بودر
[قانونه] میراخور تیمار لری نك باد هوا سی کندولرینکدر و قوریده طوتیلان یوه و قاخقون
دخی میراخور کدر احکام شریف و یریلوب قدیمدن شمدیه دکن نوجهله اوله کلشدر
ایسه کیرو اولیه اوله دیو امر عالی صادر و جاری اولمشدر

[قانونه] بر سپاهینک تیماری قریه لری نك باد هوا سی دفترده حاصل یازلدقده اول
قریه لر رعایا سنک باد هوا سی ایچون جوارنده واقع بر قوری قوریان قور یجیلر باد هوا یی
بزالورز دیو نزاع ایدر لر مش قوری اغاچلر اولان اورمانه دیرلر رعایا طائفه سنک وجه
مشروح اوزره عائد اولان رسوماتنه قور یجیلر دخل ایلك جائز دکدر دیو حکم و یرلمشدر
زید عمروه تفویض ایلدیکی ترلارک مقابله اذنده سپاهی الاجنی اولان انجه سنی زید دنی
الوز یوقسه عمرودن می الور

الحجاب عمرودن الور [کته الفقیر یحی]

زید متصرف اولدینی وقف ترلا سین معرفت متولی ایله عمروه تفویض ایتدکده متولی
وقف اذن انجه سین قغیسندن الور

الحجاب عمرودن الور [کته الفقیر محمد بهائی]

زید سپاهی تیماری طبراغنده محلول اولان چفتلک اراضی سنی طپو ایله و یرمک مراد
ایتدکده عمروه مجرد اول اراضیدن بر مقدارین بن میریدن الدم دیوزیدی اول اراضی یی
طپو ایله و یرمکدن منعه قادر اولور می

الحجاب اولماز [کته محمد بهائی]

بوصورتده عمرو اول اراضینک بر مقدارین مجرد میریدن الدم دیو ضبط ایش اولسه
حالا زید سپاهی اول اراضی بی عمرودن الوب دیلدیکنه طپو ایله ویرمه قادر اولورمی
الجواب اولور [کتبه محمد بهائی]

زید خاصنک محصولی عمروه التزام ایله ویروب عمرو دخی الوب واروب خاص
مذکور ضبط و محلول اولان ترلاری بدل مثلندن نقصان فاحش ایله بکره تفویض ایلسه
حالا زید عمروک وجه محرر اوزره تفویض طوتمایوب اول ترلاری استدیکنه تفویضه
قادر اولورمی

الجواب اولماز [کتبه محمد بهائی]

محلول اولان بر ترلای طپو ایله ویرمه سپاهی طرفندن وکیل اولان زید رسم
طپوی مثلندن نقصان فاحش ایله عمروه طپو ایله ویروب حالا سپاهی عمروه طپوی مثلنی
تکمیل ایله دیمکه قادر اولورمی

الجواب اولماز [کتبه الفقیر یحیی]

زید وقف مقاطعه بی متولیسندن سنوی شوقدر اجه مقاطعه ایله الوب بعده طرفندن
عمروی اول مقاطعه نک سنوی محصولین قبض ایدوب و محلول اولان ترلارین طپو ایله
ویرمه وکیل ایش ایکن عمر و بعض محلول اولان ترلاری طپوی مثلندن نقصان
فاحش ایله بعض کمسنه لره ویرسه حالا زید طوتمایوب اول ترلارین طپوی مثلین الانلره
تکمیل ایتدیرمه قادر اولورمی

الجواب اولور [بهائی]

بیگلر بکی و سنجاقه بکی و قیوجی باشلره متعلقه فصوصله و اجرت قیوم
و اردو انجبه سی وغیری بیان اولنور

بیگلر بکیلر سفره امر اولنسه اردو رسمی قیو باشلر کدر اردوی هایون استانبوله
واردنه و بروسه یه کیرسه حاصل مناصفه اولنور نصف قیوجی باشلرک و نصفی شهر قاضیلرینکدر
واردو طشرده اولیجق جمله سی قیوجی باشلر بکدر شهزاده لرک سنجاقه چیقسه قیوجیلرک
اون بیک اجه و چاوشلرک بش بیک اجه عادتلی وارد و اون بیک اجه میر علمک
قانوندر و مهتر باشینک و مهترلرک دخی عادتلی وارد

[قانونه پنج يك] یدیوز التمش درت سنه سنده ابتدا اسیردن خمس الحق مراد غازی زمان شریفارنده فرمان اولتوب اسیر باشنه یوز یکریمی بش اجه قیمت تعیین اولتوب هراسیردن یکریمی بش اجه النورمش

[قانونه] ال عثمانده ابتداء توزیع مناصب ایدن عثمان غازیدر

[قانونه] سلطان مراد غازی زمان شریفارنده ابتداء سپاهی وسلجداراولق واریاب تیمار اوغلاری محروم اولیوب بابالری فوت اولدقده اوغلارینه قانون اوزره تیمار ویرلک و قول اوغلاری محروم اولماق و وینوق یازلحق جمله سی روم ایلنده و بوسنه ولایتده روم ایلی بیکلر بکیسی تیمور طاش پاشا القاسیله اولمشدر

[قانونه] ردوسه قوجی باشی کوندربلوب واروب مدعینک یدی یوک اجه سین تحصیل ایدوب کتوروب اجرت قدم نه ویریلوردیو میدان عالیده سؤال اولدقده بووجهله جواب ویرمشلرکه ابتدادن برنسنه قول ایتمشلرسه انی الور ایتماملرسه شهر ایچنده ایسه بیکدن بش اجه الور شهردن طشره مسافه وسطی ایسه اقشهر وقونیه کی بیکدن اون بش اجه الور اکر مسافه بعیده ایسه حلب و شام کی بیکدن یکریمی بش اجه الور غایتده ابعده ایسه بیکدن یکریمی بش اجه الور و بالجمله اوتوزده وارنجه اجرت المغه مساغ وارد ابعده اولان مسافه بصره و بغداد و یمن کی و امثالیدر مرحوم جلال زاده دن بووجهله تلقی اولنمشدر

قاضیلره متعلقه عوائد شرعیه و رسوم قانونیه پانه اولنور

مکاتبه شرعیه و سائر رسوم عرفیه قضاة خصوصنده قانون قدیم بودرکه نکاح واقع اولدقده اکر تزویج اوله جق باکره ایسه رسم عقد نکاح یکریمی بش اجه قاضی ایچون آله و بش اجه خدمه محکمه ایچون جمعا یکریمی بش اجه النور اکر یتیمه ایسه قاضی ایچون اون بش اجه و خدمه محکمه ایچون کیرو بش اجه اله و حجج شرعیه دن و نقل شهادتدن و سائر عرزلردن رسم کتابت قاضی ایچون یکریمی بش اجه و خدمه محکمه ایچون بش اجه اله اما بوبابده حجت آلان کسنه مختاردر کندو رضاسیله بلا اکره و بلا ابرام هدیه نه ویرسه اله اکر از واکرچوق هان اول اله و عادتمز بودر دیونسنه تکلیف اولنیمه و یالکز سجله ثبت اولنان قضایادن رسم سجل سکنز اجه و عتاق نامه لرندن التمش

القی آقچه آله الیسی قاضینک اون التیسی خدمه محکمه ایچوندر یعنی اوننی نائیک و آلتیسی امین ایله کاتبک در. و امضادن اون ایکی آقچه و مراسله دن آلتی آقچه و رسم قسمت دخی متوفانک وارنلری کیر اولوب قسمت طلب اولنماز ایکن جبراً قسمت التیه یاخود ورثه صغیر و صغیره و یاخود غائب و غائبه اولوب بین الورثه قسمت اولنمق لازم کلدکده متوفانک دخی اخراج اولندقدن صکره متوفانک مالندن رسم قسمت بیکدن اون بشن آقچه النوب زیاده آلتیایوب نائبلرینه دخی الدر میله دیو حکم شریف ویرلمک قانوندر و متوفانک وجوه خیراتی ایچون وصیت ایلدکلری آقچه نک ولایت قاضیلری ثلث و خمسینی بزمدر دیو میله نائبلرینه دخی الدر میله [من قانون سلطانی در زمان حمزه پاشا]

[قانونه] یلدرم بایزیدخان زمان شریفلرنده ولایت قاضیلرینه حجت آقچه سی و رسم قسمت آقچه سی و سبجل آقچه سی النمق تعیین بیوریلوب قانون اولمشدر یدییوز طقسان آلتی تاریخده بومنوال اوزره قانون اولمشدر

[مسله] تجدیدایمان و تجدید نکاح لازم کلانزید زوجه سی ایله تنهاده بعدالایمان تجدید نکاح ایلدکده حاکم شریعت اذنمزد و نذکره من ایله اولیمان نکاح صحیح دکلدر دیو زینی تقریقه قادر اولورمی

الباب اولماز اذن قاضی صحت نکاحه شرط دکلدر بونک ضرری تجاهل اولدقده در هند منکره اولورسه نهایت حاکم زیدک دعواسین استماع ایلیه والا مجرد آقچه سیچون دخل مشروع دکلدر قاضیه ویردکلری نکاح آقچه سی تبرع اولنورسه جلال اولور [کتبه پیر محمد]

مضمون برات قاضی قانون قدیم بومنوال اوزره محرردر قاضی حاکم اولوب اجرای احکام شرع نبویده صلی الله تعالی وسلم علی شارعها عروه و ثقای اوامر و نواهی الهیه متمسک اولوب استماع دعاوی و فصل خصوصنده شرع قویمدن انحراف کو سترمه یه و دراهم و دنانیر اوقافی تسجیلندن غیری ائمه حنفیه دن مختلف فیها اولان مسائلی کاینفی تتبع ایدوب اصح اقوال بولوب انکله عمل ایلیه و کتب صکوک و سجلات و تزویج صغار و صغار و قسمت موارد رعایا و ضبط موال ایتام و مال غائب و عزل و نصب وصی و قاضی و نائب و عقد انکجه و تنفیذ وصایا و سایر قضایای شرعیه ده بالتام و الکمال متصرف و مباشر اولوب اول یرک مجموع اهالیسی مولانای مزبوریه کندولزه قاضی و حکمین نافذو جاری بیلوب قضای شرعیه لرنده رجوعی مزبوره ایلیوب اذنندن تجاوز ایلیلهر و جهت قضاء و قضاة سالفه هر نه یه متصرف

اوله گلشیر ایسه بودخی اکا متصرف اولوب نیم دوام دولتم ایچون دعایه مداومت کوستره و قسمت خصوصنده وغیریده امر شریفم بونک اوزرینه درکه هر متوفانک وارثلری مادامکه قسمت طلب اتمیهلر قاضیلر واروب جبرایله قسمت ایللهلر شویلهکه ورثه نك بعضی صغیر اولسه قبل شرعدن وصی تعیین ایدوب صغیرله عائد اولان میراثی حجت ایدوب رسم قسمت طلب ایللهلر و ورثه طلبیه قسمت اولندقدن بیکدن اون بش اچه دن زیاده آلمیه و قسمت ایلدیکی عروض و عقاردن رسم آلمیه و رسم قسمت زیاده آلق ایچون متوفانک متروکاتکی زیادهیه طوتمقدن حذر ایدوب اهل خبره ایله کوره و سجلات و حجت اچهلرین افراط ایلوب قانون قدیم اوزره سجه یدیشر و صورت سجه اون دردر و حجه او توزر و امنا و متولیلر محاسبه سنی و خراجی و رسم اغناجی دفترلرین امضا ایچون ده اون ایکیشر اچه الوب زیاده الانره سبب عزل اوله و میری ملتزمینک کفیلرین کبدو بالذات کوره و کفلا نك بزفلا نك دیدکلری کی میدراهل و قوفدن تمام معلوم اتمینجه همان تقریرلری ایله یازمیه صکره خلافی ظهور ایدر ایسه قاضیه تضمین ایتدریله و امر شریف و یا دعوا جیلر طلبریله لازم کلینجه نایبلرین قرا و نواحیه صالویرمیه و کفره نکاخذن رسم المیه و بیکلر بکی و سنجاق بکی مکتوبلریله و قول کوندرملریله خارج قضاده قضیه استماع اتمیهلر و قدیمدن و وعظ و نصیحت ایدنلری ایدلر انلردن ماعدا کتب تفاسیر و احادیث استخراجنه قادر و وعظ و نصیحت لایق اولدیغنه یدنده تمسکی اولنلره ایتدردوب ماعدائی منع ایدلر و سده سعادتمه حاکملر ارسال ایلدیکی عرضلرینه تاریخ یازلر بومنوال اوزره طقوز یوز طقسان بر سنه سنده قانون مقرردر

سیاهی ایله رعایا و یاخود ایکی سیاهی بیتلرنده واقع اولانه نزاع و دعوا لرینه
منقول اولانه اصطلاح مسائل شرعیه پیانه اولنور

زید سیاهی ایله عمرو سیاهینک مابیننده بر سینور خصوصنده نزاعلری اولوب اول
یرک اطرافنده اهل اسلامدن کمنه اولوب زید ایله عمروک رعایاسی اولان کفره و سائر
کفره زیدک مدعاسنه مطابق شهادت ایلسه شهادتلری ایله زیده حکم اولنورمی

الحجاب قدیمدن تصرف دخی ایتدیکی اوزرینه ایسه قضاء تقدیردر زیرا قدیمدرالقدیم
یترک علی قدمه [کتبه ابوالسعود]

زید رعیت عشری عمرو عاشره ویردم دیسه عمرو المادم دیسه زید بینهدن عاجز
اولسه عمرو زیددن عشری المغه قادر اولورمی

الجواب رعیتک سپاهییه ویردیکی عشر شرعی ایدوکی معلوم دکدر ارض عشریه
صاحبک ملکی اولور انده بیع وشرأ ووراثت وبالجمله احکام ملک جاریدر رعایا بو مقوله
تصرفاته قادر دکلدردر انلر اکار کییلدردر ویردکلی ارضک مؤتیدر تسلیمه شاهد
کرکدر کفره الله اولان اراضی خود عشریه دکل ایدوکی مقرردر ویردکلی بهره
اوندن بر المق غالب اولغین عشر شرعی صانورلر دکدر [کتبه ابوالسعود]

زید سپاهینک رعایاسی عشر کزلمدکزینه رعایاسنه یمین ویردیرمه قادر اولورمی

الجواب مقدار معین کزلمدکر دیو دعوی ایدرسه اولور [کتبه الفقیر ابوالسعود]
سپاهی طبو تذکره سین منکر اولدقده تذکره سی اولان عمرو زیده یمین ویردیرمه
قادر اولورمی

الجواب اولماز دعواسی صحیحه دکلدر لان الیمین یعتمد صحة الدعوی [کتبه پیر محمد]
زید سپاهی اهل قریه دن عشر المادم دیو طلب ایلدکده اهل قریه ویردک بزده
برجه قالمدی دیو اثبات ایلسه لر قاضی دخی هرچنسدن بمقدار ویردیکز انی اثبات ایدک دسه
اهل قریه نك شاهدلری مزبورلر سپاهیلرینه جمله حقوقی ویردیلر اوزرلرنده نسه قالمدی
دیو شهادت ایلسه لر شهادتلی شرعاً قبول اولتورمی

الجواب اولماز هر برینک نه ویردیکنه آخرلرک شهادتلی مقبوله در اجمال اوزره شهادت
مقبوله دکدر مکر اهل قریه دن جمله حقوقی الدم دیو زیدک اقرارینه شهادت ایلهلر
[کتبه ابوالسعود]

ان صاحب الرعية اذا انكر ما اخذ وعجز الرعية عن بيّنة الاداء فللقاضي ان يحلف
الرعية على عدم بقاء ما يجب ادائه عليهم في ذمته ثم انه يحكم ببرأتهم نقل من فتاوى المرغيناني
كذا افق الشيخ الشهير بجوى زاده والمفتى بستان زاده
زید سپاهی رعایاسندن الیغنی انکار ایلسه مزبورلر ویردکلی نه یمینلرله خلاص
اولورلرمی

الجواب اولمازلر اما هر برینک ویردیکنه آخرلری شهادت اتمک مشر وعدر [کتبه ابوالسعود]

زید سپاهی کفره دن الدینی رسوم شرعیه بی انکار ایلسه کافر لر ویردیکنه ذمیلر
شهادت ایلسه لر سپاهی یوزینه شهادت لری مقبوله اولورمی

الجواب تصدیق اولنور [کتبه سعدی]

زید سپاهی نیک تیمارنده بر قطعه یرین عمرو سپاهی بنم تیمارمنددر دیو بکره طپویه
ویروب اخر دیاره کتسه زید کندو تیمارندن ایدو کین بکر یوزینه اثبات ایدوب المغه قادر
اولورمی

الجواب خصم شرعی عمرودر اولماز لکن زیدک تیمارندن اولدینی متواتر اولوب
قدیمدن حقوق ورسومین زید اله کلش اولسه اولیه ایسه عمروک دعواسی وبکره ویرمی
باطلدر [کتبه ابوالسعود]

زید سپاهی رعایادن حق دکل ایکن رسوم وعشور الوب غصب ایلسه حق اولان عمرو
سپاهی کلوب زیدک الدینی رسوم وعشور بنمدر دیو دعوی ایدوب ایسترسه رعایادن ایسترسه
زید سپاهی دن طلب ایدوب شرعاً قادر اولورمی

الجواب زید سپاهی دن آلتق مأمورددر رعایادن طلب ایتدیرلمیه والیدیرلمیه زیرا رعایا
اومقوله غصب وظلم ایدن سپاهی لره وویوده لره استرجاعه قادر اولمازلر رعایادن تضمین
اولتوب اول ویردکلرینی تضمینه قادر اولمدکلری تقدیرجه حقلری ضایع اولوب ایکی
کره ادا ایتش اولورلر دیو فرمان سلطانی صادر اولمشدر [کتبه ابوالسعود وکذا
فی المعروضات]

سرحدده تیمارلری اولان سپاهی لک سینور خصوصنده اولان دعوالرینه ذمیلرین
شهادتی قبول ایده سین دیو بیکلریکی قاضیه مکتوب کوندرمکه قاضی سپاهی لر یوزینه
ذمیلرک شهادتن استماع ایدوب حکم اتسه حکمی نافذ اولورمی

الجواب امر سلطانی اولمینه اولماز یرلری تصرف ایدن ذمیلرک خصوصت لری
سپاهی لردن قطع نظر قدیمدن نیجه اولیکلدوکنه ذمیلرک شاهدلری دکلنوب موجبی
اوزره حکم ایدوب سپاهی لرینه بهره لرین اکا کوره الیدر سین دیو حکم شریف اولیجق
نافذدر [کتبه ابوالسعود من المعروضات]

بر قریه زید سپاهی نیک تیماری اولوب بر مزرعه دخی عمرو سپاهی نیک تیماری اولوب

قریه ایله منزرعه نك سینوری خصوصنده نزاع اولندقدده سپاهیلر بری برینه شرعاً
خضم اولورمی

الجواب متصرف اولنلریله کرکدر [کتبه الفقیر ابوالسعود]

بوصورنده نزاع اولان یرلری رعیتدن متصرف اولان کسنلر دخی بربرینه خضم
شرعی اولورلری

الجواب اولمازلر سپاهیلریله کرکدر [کتبه ابوالسعود]

مقطوع اولان یرلردن عشره معادل رسم و مقطوع والا عینله عشر الیوریه دیو
حکم هایون وقانون حالا معتبردر و صورت فرمان « امیرالامراء الکرام کبرالکبراء الفخام
ذوی القدر والاحترام صاحب العز والاحتشام المختص بمزید غایة الملك العلام بوسنه بکربکیسی
دام اقباله و قدوة القضاة والحکام معدن الفضل والکمال مولاناغیله قاضیسی زید فضله توقیع
رفیع هایونم واصل اولیجق معلوم اولاکه قضاء منبوره تابع ویرغورجه قلمه سی مستحفظلرندن
دارندکان فرمان هایون محمود وعبدی و ابراهیم نام کسنلر درگاه معلامه عر فحال ایدوب
برات شریفه مله متصرف اولدقلری مستحفظه تیمارلری قریه لرندن برقات وتوابی قریه لری
طبراغنده واقع باشته یرلرندن دفتر جدید خاقانیده رسم یازملغه بونلر دخی قانون اوزره
عشره معادل رسملرین طلب ایلدکده دفترده یازلدینی قدر و یروب زیاده ویرمز دیو تعلل
ونزاع و عناد ایلدکلرین بلدروب ودرگاه معلادن اخراج اولمش مهرلو صحیح دفتر جدید
خاقانی طلب ایدوب کوره سز فی الواقع اول باشته یرلرندن دفتر جدید خاقانیده رسم
یازلمش ایسه عشره معادل رسملرین حکم ایدوب الیوریه سین شویلکه عشره معادل رسملرین
ویرمیوب دفترده یازلدینی قدر زیاده ویرمز دیو تعلل ایدرلر ایسه عینله عشرلرین حکم
ایدوب الیوریه سین من بعد شرع شریفه وقانون وامرهایونمه مخالف تعلل و عناد ایتدر میه سن
شویله بله سن علامت شریفه مه اعتماد قیله سن تحر رأفی اواخر محرم الحرام لسنة تسع وعشرین
ومائة والف

اراضیه منعلیه قانونه وفترا لردر

زید متوفادن صغیر اوغلی عمره و انتقال ایدن طپولی باغ یرلرین زراعت اولتماز دیو
صاحب ارض طپو ایله بکره و یروب بکر دخی اوزرینه اذن سپاهی ایله کروم غرس

ایدوب باغ ایلسه حالا عمروك باغی اولوب طقوز سنه مرورندن صکره اول باغ یرین بکردن الدقدن صکره اول کروی مباشرت صاحب ارض ایله بکره قلع ایتدرمکه شرعاً قادر اولورمی

الجواب اولور [کتبه الفقیر محمد]

بلاولده فوت اولان زیدک تصرفنده اولان ترلاسنی صاحب ارض طپو ایله عمروه ویردکن صکره لایون قز قرنداشی اول محله ساکن اولان هند ویردیکی رسم طپوئی عمروه ویروب ترلای بوندن المغه قادر اولورمی

الجواب اولور [کتبه عبدالله]

زید تصرفنده اولان ترلاسنی معرفت صاحب ارض یوگیکن بدل معلومه عمروه تفویض وتسلیم عمرو دخی تفوض ایدوب هنوز صاحب ارضدن تمسک المادن عمرو بلاولده فوت اولسه حالا زید تفویض مزبور معتبر دکلدر دیو اول ترلای ضبطه قادر اولورمی

الجواب اولور [کتبه عبدالله]

زید ترلاسنی معرفت واذن صاحب ارض یوگیکن عمروه تفویض وتسلیم ایتدکن صکره بدل تفویضی تسلیم ایتدین صاحب ارضدن تمسک المغه رضام یوقدر دیو تنیه ایتمشیکن عمرو بدل تفویضی ویرمدین زیدک اذنسر صاحب ارضدن تمسک الوب بعده عمرو بلاولده فوت اولسه حالا زید بنم اذنسر تمسک المغله بو تفویض معتبر دکلدر دیو اول ترلای کالاول تصرفه قادر اولورمی

الجواب اولور [کتبه عبدالله]

هند اوغلی اولوب بلاولده فوت اولان زیدک تصرفنده اولان ترلاسنی صاحب الارض عمرودن طپو ایله الوب طپو تمسکی دخی الدقدن صکره قریه سندن برقصه یه نقل ایله کده تمسکین ضایع ایلسه حالا هند عمرودن طپو ایله الوب تمسک اولدیغنی اثبات ایتدکده صاحب ارض مجرد بندن تمسک المامغله طپو ایله ویرورین دیو ویرمکه قادر اولورمی

الجواب اولماز [کتبه الفقیر عبدالله]

زید صغیرک نفقه سنه صرف اولمغه اسم مال اطلاق اولنور منقول وعقار اولماسه باباسندن

انتقال ایدن طوبولی ترلا سین و صیبی اولان عمرو ضرورت نفقه ایچون معرفت صاحب ارض ایله اخر کسینه تفویضه قادر اولورمی

الجواب اولور [کتبه مصطفی المقتی بسرای و عبدالله]

زید تصرفنده اولان ترلا سین صوباصوب برقاج سنه زراعته قادر اولماسه بعده کسلوب زید زراعت مراد ایلدکده صاحب ارض ذکر اولنان ترلا برقاج سنه خالی قالدی دیو اخره تفویضه قادر اولورمی

الجواب اوج سنه خالی قالمینجه قادر دکدر

زراعته صالح اولدقدن صکره زید صغیر باباسی عمرو متوفادن انتقال ایدن ترلای صیبی بکر اذن صاحب ارض ایله بشره فراغ و تفویض ایلسه حالا زید بالغ اولدقده تارلا سین بشردن المعنه قادر اولورمی

الجواب اولور [کتبه الفقیر محمد]

بو صورتده زید بعدالبوغ اول ترلا سین بشردن المق مراد ایتدکده بشر بعدالبوغ طقوز سنه مرور ایلدی دیو اول ترلای ویرمکه قادر اولورمی

الجواب اولماز [کتبه محمد بروسهوی]

سن وچه سنک بلوغه تحملی اولان زید مجلس شرعیده بلوغه اقرار و اعتراف ایدوب باباسندن انتقال ایدن اراضینک تصرفین بر مقدار اچه مقابله سنده اذن سپاهی ایله عمروه تفویض و عمرو اول اراضی بی برقاج سنه تصرف ایتدکدن صکره زید حین تفویضده بن صغیر ایدم تفویض مزبور معتبر دکدر دیو عمرودن نسنه المعنه قادر اولورمی

الجواب حین تفویضده سنی اون ایکیسنه بالغ ایسه اولماز [کتبه مصطفی]

زیدک تصرفنده اولان ترلا سی ایچون عمرو بن سپاهیدن تفویض الدم بنمدر دیو تمسک ابراز ایدوب زید بن سندن مقدم بکردن تفویض الدم دیو تمسک ابراز ایدوب زیدک تمسکنک تاریخی مقدم اولسه قعسنک تمسکنه اعتبار اولنور

الجواب زیدک تمسکنه اعتبار اولنور [کتبه عبدالله]

مزرعه اوغله انتقال ایتدوکی کبی اوغلی اوغله دخی انتقال ایدرمی

الجواب انتقال ایلز طویه مستحق اولور طپو ایله الور

عورت تصرف ایتدوکی مزرعه رجال کبی اولادنه انتقال ایدرمی

الجواب اوغل ایل ویردیکی طپو ایله الور غیری الیاز

مقاطعه یه وریلور باغ و باغچی صاحبی بوزوب مزرعه ایلسه سپاهی عشر المغه قادر اولورمی

الجواب انفع ایسه عشر الور

بر مزرعه محلول اولسه سپاهی کورمدین آخره ویرسه بعده بن کورمه مشیدم دیوب

زیاده ایله آخره ویرمه قادر اولورمی

الجواب برقطعه طپو ایله تمسک ویردکدن صکره فسح ایده من

برکمنه مزرعه سین آخره ویرسه مشترک سپاهیلرک برقاچی رضا و یروب برقاچی

ویرمامکه قادر اولورمی قلیج ؟ اولان آخری ویرمامکه قادر اولورمی

الجواب ایچلرندن بری اذن ویردکدن صکره اولماز نهایت حصه لینه دوشن عشرین

آلورلر

عوارض دیوانیه دن معاف اولنان کمنه اهل قریه دن عوارض ایجاب ایدر املاک

آلسه انک مقابله سنده عوارض ویررمی

الجواب صکره الدینی عوارض خانه سنک املاک و عقارینه کوره عوارض ویرر

برکمنه مزرعه سنی اوچ سنه بوز قوسه سپاهی آخره ویرر. بوقانون هر سنه زراعت

اولنان مزرعه یه در یوخسه اوچ سنه در بر زراعت اولنان یری دخی طپو ویرر اقل

اولنانی ویرمن

بر ملتزمک تحویلی تمام اولوب کندو زماننده محلول اولان مزرعه یی آخره فروخت

ایتمیوب یا خود محلول اولدوغین بلماسه ملتزم آخر زماننده اول یری معزول اولانمی ویرر

یوخسه جدید اولانمی

الجواب ملتزم سابق کندو زماننده فروخت ایده میوب قلان محلول یری ملتزم جدید

ویرر ملتزم سابق دخل ایده من

اذن سپاهیده سائر املاکده جاری اولان غبن جاری اولوب وکیل ازبها ایله اذن ویرمش دیو زیاده طلبنه قادر اولورمی

الحجاب اولماز

بلا ولد ذکر فوت اولان زیدک تصرفنده اولان ترلاسنی صغیره قیزی هندک وصیسی اولان زینبه صاحب ارض صغیره ایچون ال دیو عرض ایتدکده زینب المایوب کیمه ویرزسک ویر دیو اذن ویرسه صاحب ارض دخی اجانبیدن عمروه طپو ایله ویروب حالا زینب نادم اولوب عمروک ویردیکی رسم طپوی مال صغیردن رد ایله اول ترلای یدندن صغیره ایچون آلمغه قادره اولورمی .

الحجاب اولور [کتبه یحیی]

زید سپاهی اطراف اریعه سنی تحدید وجهی اوزره بروجه تخمین فلان قدر دونم اولوق اوزره عمروه تفویض ایتدوکی بر مقدار ترلانک دونمی تخمین اولاندن زیاده اولدینی متحقق اولیجق زید زیاده نی کندی ضبطه قادر اولورمی

الحجاب اولماز داخل حدودنده اولان مقداری تفویض ایتش اولور

خاص وویوده سی اولان زید زمان تصرفه مستحق طاپو اولان ابکی قطعه ترلای عمروه فروخت ایدوب تصرفی ایچون خط و ختمین مشتمل تمسک ویرمکه عمروه درت سنه زراعت ایتدکدن صکره حالا اول خاصک وویوده سی اولان بکر و عمروک یدنده اولان تمسکی ایدوکنی معترف ایکن سن اول تمسکی زیدک عزلندن صکره آلمادیغنه یمین ایله دیوب عمروه اولوجهله تعرضه قادر اولورمی

الحجاب بحسب القانون اولماز [کتبه مصطفی]

زید متصرف اولدینی ترلاسنه القاء بزر ایدوب نابت اولدقدن صکره بلا ولد ذکر فوت اولوب اول ترلا مستحق طاپو اولمغله سپاهی عمروه ویرمش اولسه حالا عمرو اول بزر ادراک ایدنجه تعرض ایدرمی یوقسه بزرک قیمتی ورثه زیده ویروب ترلایمی تصرف ایدر یوقسه ورثه زید زمان ادراک دکن اجر مثل ارضی عمروه ویروب ترلایمی تصرف ایدرلر

الحجاب بذر ادراک ایدنجه تعرض اولنماز

زید متوفاتک تصرفنده اولان ترلاسی کیر اوغلی عمرو ایله صغیر اوغلی بکره انتقال

ایتدکده عمرو اول ترلاری ضرورت دین ایچون معرفت صاحب ارض ایله بشره تفویض ایلسه حالا بکر بالغ اولدقده اول ترلاردن کندی حصه سنی مجاناً و عمزوک حصه سنی دخی دفع ایتدیکی بدل تفویضدن قسطی بشره و یروب ترلانک جمله سین بشرک یدندن آلمغه قادر اولورمی

الجواب اولور [کتبه عبدالله]

زید متولسی اولدیغی بروقف مزرعه یی طاپو ایله ویرمیوب کندوسی ضبط و تصرف ایلسه حالا زید معزول اولوب یرینه متوفی اولان عمرو اول مزرعه یی زیددن آلوب طاپو ایله ویرمکه قادر اولورمی

الجواب اولور [کتبه عبدالله]

زید ترلاسنی مزراعهٔ عمروه و یروب محصول خاص اولسه تخم زیدک اولیجق عشری کیمدن لازم اولور

الجواب زیددن لازم اولور

برعرصه نك بروقفدن سنوی بر مقدار اچمه مقاطعه سی اولوب اوزرنده اولان اشجار زیدک ملکی اولان باغچه وفاتندن صکره کدک ایدوکی جهته باباسنه انتقال ایدرمی

الجواب ملکی اولان اشجار انتقال ایدر ملتفه دکل ایسه عرصه رسم طاپو ایله اولور ملتفه ایسه رسمی آلوب مقاطعه سین سال بسال ویرر [کتبه محمد بهائی]

زیدک تصرفده اولان ترلا ایچنده خدائی نابت اولان اشجاری اوغلی عمرو آشلسه اول اشجار عمروک اولورمی

الجواب زیدک عیالنده دکل ایسه اولور

زیدک تصرفده اولان بر قطعه وقف ترلای ایچنده زید غرس ایتک سزین خدای بعض اشجار نابت اولوب بعده زید بلاولد فوت اولمغه متولسی اول اشجاری و ترلای طاپو ایله ویرمک مراد ایتدکده ورثه سی مجرد اول ترلاده اشجار نابت اولمغه بزه انتقال ایدر دیو طاپو ایله ویردیرمیوب کندولر ضبطه قادر اولورلرمی

الجواب اولمازلر [کتبه محمد بهائی]

زىد اراضى مىرى اوزرنده مغروس باغچەسىنى عمروه بيع ايدوب سپاھى شو قدر
اچقە رسم وير ديو بايعدن ويا مشتریدن آلمغە قادر اولورمى

الجواب اولماز [كتبه محمد بهائى]

زىد فوت اولوب تصرفده اولان ترلارلى ايچنده خدائى نابت اولان اشجارى ايله
طاپويه مستحق اولمغە صاحب ارض اول ترلارلى اول اشجار ايله زىدك قىزى هندە طاپو
ايله ويرمش اولسە سائر ورثە اشجارى مزبورە محصولندن بزىخى حصە آلورز ديو مداخلە يە
قادر اولورلرنى

الجواب اشجار ملك اولمايحق اولمازلر * [كتبه محمد بهائى]

باغ خراب اولوب زراعت اولنما مغلە داخلندە و اطرافندە اولان ميوه اشجارى وار
ايکن صاحب ارض طاپويه مستحق اولور ديو طلب ايدوب آلمغە قادر اولورمى

الجواب اولماز ملك خراب اولمغە مجرد باغچە زراعت اولما مغلە ملكيتدن چىقماز
قال رسول الله صلى الله عليه وسلم من احاط ارضا فهي له نقل من الحدادى [كتبه عبدالغنى]
زىد تصرفده اولان ترلا سنده سپاھى اذنسىز كرومى غرس ايلسە حالا سپاھى
زىدە اول كرومى قلع ايتديروب كالاول ترلا اولمق اوزرە باقايە قادر اولورمى

الجواب اولور [كتبه محمد بهائى]

زىد سپاھى تيمارى داخلندە خدائى نابت اولان بلا موط وجوز اغاجلرنى عمروه
بر مقدار اچقە مقابلە سنده طپو ايله ويروب بعدە زىد معزول اولوب يرينە بکر سپاھى
اولدقدە بکر عمروه اول اشجارى بندن دىخى طپوليوب تصرفە اذن ال والا آخره ويرين
ديمکە قادر اولورمى

الجواب اولور [كتبه الفقير يحيى]

زىد بر مقدار يري اشجار مئمرە سيلە طپولسە صکرە کلان سپاھى اغاجلرى آلە بيلورمى

الجواب الە بيلور اغاجك طپوسى مؤبد اولماز سپاھى کندو زمانندە طپويه ويرر

[كتبه احمد بن کال پاشا]

زىد تصرفده اولان ترلا سىن معرفت سپاھى ايله عمروه تفويض ايلسە اول ترلەنک

اوزرنده نابت اولان اشجار مشمره سی من غیر ذکر تفویض مذکوره داخل اولورمی

الجواب اولور [کتبه یحیی]

زید تصرفده اولان خدای نابت جوز اغاجلرینی قدیمدن حاصل اولانک عشرین سپاهی به ویررکن سپاهی اولان عمرو ذکر اولسان جوز اغاجلرینک جمله جوزین المغه قادر اولورمی

الجواب قدیمدن نیجه ایسه تغیر اولماز [کتبه یحیی]

زید سپاهی رعایسی ذمتلرنده اولان شوقدر عشر محصولی اول کمنه لره نسیئه بیع ایلسه بیع مزبور صحیح اولورمی

الجواب اولور

تم الكتاب بعون الله الملك الوهاب حرر بقلم الفقير السيد محمد امين افندی بن السيد عبدالرحيم افندی المقيد بمحكمة انقره غفر الله ذنوبهم تحريراً في اليوم الحادى من جمادى الاولى لسنة ثلث وثلثين ومأتين والى

بسم الله الرحمن الرحيم

هذه معروضات ابى السعور افندی

الحمد لله رب العالمين والصلوة والسلام على محمد سيد المرسلين خاتم النبيين وعلى اله وصحبه اجمعين اما بعد سعادتلو سيادتلو فضيلتلو مروتلو سلطانم حضرتلرينه عرض داعى بى متلرى اولدرکه بوندن اقدم مرحوم شيخ الاسلام مفتى الانام علامه زمان فهامه اوان افضل الموجود حضرت مولانا ابوالسعود يسر الله له المقام المحمود سلطان زمان وزمين خليفه رب العالمين جناب جنت مکان قدس آشیان ابوالفتح والنصر مرحوم السلطان سليمان خاں عليه الرحمة والرضوان حضرتلرينه نظام دين و دولت و انتظام احوال مملکت اقتضا اتمکين بعض مسائلده ائمه ديندن بعض مجتهدين رضوان الله تعالى عليهم اجمعين قوللرى اوزره عمل ايلک مناسب اولديغين عرض بيوروب اول منوال اوزره عمل اولتمغه فرمان سلطاني وحکم جهانباى صادر اولوب و اولاة اسلام وقضاة و حکام اول وجهله عمل معتدلريدر حالا سرير سلطنت و پايه خلافت تجديد ثانى

ايەلە مەجدد اولوب حەقىقەت سىلپىت تازە بەھت ورياش خىلافت جەدىد نصرت بولىچقۇ امر سىلپانى وھكم خاقانى ذكر اولتان مسائلە نە منوال اوزرە ايدىكەنە اشتباہ اولغىن احوال مشكل اولوب كشف وبيان وامر پادشاهى عيان بيورلىق رىجاسنە واقع اولان موادك بعضى عرض اولندى باقى فرمان من لە الامر كدر خىللاھە خىلافتە مناسطاً لامورالجمھور

كىتاب الصلوة مسئلە : بعض مسلمانلر قىرەلرندە اصلاً مسجد اوليوب اھالىسى جماعت ايلە نماز قىلمەسلەر حاكم شىرىعت شرىفە مزبورلرە جبراً مسجد بنا ايتديروب نماز قىلمەدە اھال ايدىنلرى تەزىر لازم اولورمى

الجواب اولور اولە اولان قىرەنك اھلىنە جبرە مسجد بنا ايتديروب صلوتە مداومت ايتديرمك ايجون ولاۋە وقضاۋە ممالك محمىيە سەنە اربع واربعين وتسعمائة تاريخندە مؤكدا احكام شرىفە صادر ووارد اولمشدر موجبہ عمل اولتىق لازمدر [كتبہ ابوالسعود] [ان الاذان من شعائر الاسلام حتى لو امتنع اهل مصر او قرية او محلة اجبرهم الامام فان لم يفعلوا قاتلهم بالسلاح ولوان اهل مصر تركوا الاذان والاقامة والجماعة قاتلهم الامام لانها من معالم الدين وشعائره [خزانة المفتين]

مسئلە : بر مسجدك اطرافندە اصلاً مسلمان اوى قالميوب كفرە طائفەسى احاطە ايتسەلر امام ومؤذن محضاً وظيفەلر ايجون واروب مسجدە امامت ايدوب واذان وىروب نماز قىلسەلر الدقلى وظيفە حلال اولورمى

الجواب اول اولرى بەھلى ايلە جبرايەلە مسلمانلر الور تاخير اولتىق جائز دكلدر مقتضاي شىرىعت شرىفە بودر بوتك اوزرىنە امر سىلپانى دىخى وارد اولمشدر حاكم اصلاً تاخير ايتيوب مباشرت ايتك لازمدر [كتبہ ابوالسعود] وكذا تميز دارهم عن دور المسلمين ابن الهمام فى فتح القدير . الذى اذا اشترى داراً ذكر فى العشر والخراج انه لا ينفى ان يباع منه ولو اشترى يجبر على بيعها من مسلم وذكر فى الاجارات انه لا يجوز الشراء ويجبر على البيع كذا فى قاضىخان

مسئلە : زيد خطيب نائب نصابنە مأذون دكل ايكىن خطبەيە وابتداء صلوة جمعةيە نائب نصاب ايتك جائز اولورمى

الجواب اولور سەنە خمس واربعين وتسعمائة تاريخندە اذن عام اولمشدر [كتبہ ابوالسعود]

وشرط صحتها السلطان من امره السلطان باقامة الجمعة [من الدرر والنور]

مسئلہ : زیدقاضیہ قضایای شرعیہ دہ اہالیسی رجوعی مولانای مزبورہ ایدہلر اندن تجاوز ایتہلر دیو بیورلمش اولان بر قریہ دہ کی خطیب فوت اولوب یاخود لمانع خطبہ یہ حاضر اولیوب یاخود اقامہ جمعہ یہ مستحق اولسہ قاضی خطیب مزبوری عزل وبشری نصب اتسہ بشرک استحقاقی جائز اولورمی

الجواب فوت اولوب یاخود موجب عزل اولیجق مستحق برکسنہ یی نصب ایتک مشروع اولدیغندن غیری ستہ خمس واربعین وتسعمائة تاریخندہ اذن سلطانی صادر اولمشدر **مسئلہ :** بر شہرک طشرہ سندہ اوتوز سنہ دن زیادہ بیرام نمازی قلنہ کلان مصلادہ حالا بیرام نمازی اذن سلطانی ایلہ قلنہ کلدیکی معلوم اولیجق ینہ قلنمق جائز اولورمی

الجواب جائزدر سنہ اربع واربعین وتسعمائة تاریخندہ عمومामصلاسی اولان بلادک مصلارلندہ جامع کیرلرینک خطیبی قلمویرہ دیو اذن سلطانی واقع اولمشدر اما صکرہ احداث اولنان مصلادنہ محتاجدر [کتبہ ابوالسعود] ویشرط فی صلاة العید مافی صلوة الجمعة من المصیر وامر السلطان والاذن العام الا الخطبة فان الجمعة بدون الخطبة لا تجوز وصلوة العید بدون الخطبة تجوز [قاضیخان]

کتاب النکاح

مسئلہ : ومن شرائط النکاح الولی وهو شرط لصحة العقد فی الصغار والمجانین والمماليك واختلفوا فی العاقلة البالغة اذ ازوجت نفسها روى ابو سليمان عن محمد رحمهما الله تعالى ان نکاحها باطل وروی ابو حفص عنه انه ان لم یکن لها ولی یجوز و ان کان لها ولی یتوقف علی اجازة الولی ان اجاز جاز وان رد بطل سواء کان الزوج کفواً اولم یکن [قاضیخان]
ذکر اولنان قاضیخان مسئلہ لریلہ حکم ایدن حاکمک حکمی نافذ اولورمی

الجواب سنہ احدى وخمسين وتسعمائة تاریخندہ قضاء ویسی اذلسر نکاح ایتمکله مأموردرلر [کتبہ ابوالسعود]

بوصورتندہ حاکم الوقت بوخصوصده کی روایات واقوال مختلفہ در بن دخی قول آخر ایلہ عمل ایدوب صحت نکاحہ حکم جائزدر دیو حکم ایلسہ شرعاً حکم نافذ اولورمی

الجواب ممنوع اولیجق جدأ جائز دکلددر زیرا قضاتک ولایتی صاحب خلافتک

اذن و اجازتندن مستفاددر وهم اصح اقوال ایله حکمه مأمورلردر و خلافتندن محجورلردر خصوصاً فساد زمان کون کبی عیاندیر جمله سی اوتوز ایکی صورتدر بوندن غیری بلاد ثلاثه محکمه لرنده بو خصوصده منع و حجر و زجر ایچون امر شریفه نك اصلی محفوظدر و صورتی مسطوردر و بونك فسادی کوندن روشندر و برطرفی یاریلورسه نیجه اولور ییقلور [کته ابوالسعود]

مسئله : هندی کفوی اولیان زیده اذن و لیسز شهود محضرنده نکاح اولنسه ولی شرعاً فسخه قادر اولورمی ؟

الجواب اولور عدم اذنی غرض فاسده مبنی دکل ایسه بویله مأمورددر [کته ابوالسعود] و من نکح بغیر اذن القاضی و بغیر امره لایحوز النکاح و لایثبت النسب لولیدها [کذا فی المحیط]

مسئله : شول مسئله مزبورده فی زماننا معمول بها اولورمی

الجواب نسبت ثابتدر اما منع اولمشدر نزاع واقع اولسه اذن حاکمیز اولیجق استماع اولتماز و کندی طویراخی قاضیسی اذنسز اولان نکاح نزاعی استماع اولتماق مأمورددر [کته ابوالسعود]

مسئله : زید مجنون اولغله حاکم زوجہ سی هندی شرعاً تفریقہ قادر اولورمی

الجواب حاکم امام محمد قولیلہ عمله مأمور ایسه اولور والا اولماز [کته ابوالسعود] وان وجدت المرأة فی زوجها جنوناً اوجزاً ما اوبرصاً قال ابو حنیفة و ابو یوسف رحمهما الله تعالى لیس لہا حق الفرقة وقال محمد لہا حق الفرقة [قاضیخان]

مسئله : زیدك مطلقه سی هند التمش کوندن اکسک اوچ حیض کوردم عدتم منقضیه اولدی دیو یمین ایلسه عمل اولورمی

الجواب اولنور لکن مختار اولان التمش کوندن اقلده کوردم دیدکلرینه اعتماد اولتمیه دیو تنیه اولنمشدر [و اذا اقرت بانقضاء العدة بالحیض لاتصدق فی اقل من الشهرین و هو المختار قاضیخان]

مسئله : زید غائبك زوجہ سنك نفقه یه عجزی ظاہر اولوب تشفع ایدوب شافعی قاضیسی

تفریق ایدوب زوج آخره ویرسه بعده زید کلوب زوجہ سنی المغه قادر اولورمی

الجواب تشفع خصوصی بو دیارده جاری اولماسنه امر و منع سلطانی واقع اولمشدر
مسئله : انحلال یمینده قاضی شافعی یمه مراجعت ایدوب قاضی شافعی فسخ یمینله حکم
 ایلسه نافذ اولورمی
الجواب بودیارده شافعی قولیله عمل ایتک ممنوعدر

کتاب الجهاد

مسئله : غزاة اسلام ینلرنده وجه مشروع اوزره تقسیم اولندیغنه شبهه اولدینی تقدیر جه انلردن
 اشترا اولنان جاریه لری بلا نکاح تصرف ایلک جائز اولورمی و شرعاً کراحت وارمیدر
الجواب فی زماننا قسمت شرعیه یوقدر اماسنه ثمان و اربعین وتسعمائة تنفیل کلی
 واقع اولمشدر پنجیک ویردکدن صکره شبهه قائلز

مسئله : عمرو یهودی سب النبی ایدوب استقتا اولندقدده معتادی ایسه قتل اولنور دیوفتوای
 شریف وارد اولیجق مسلمانلردن بعضیلری معتادیدر دیوشهادت ایلسه لشرعاً قتل اولنورمی
الجواب معتادی ایدوکی برقاج کمنسه ایله معلوم اولمز بیغرض مسلمانلر معتادیدر
 دیو حاکمه اعلام و بیان ایدیجک بزم ائمه من قولیله عملاً تعزیر و حبسله اکتفا اولمیوب
 قتل اولنور دین ائمه قولیله عمل اولنق امر اولمشدر معتادی ایدوکی ظاهر اولیجق
 قتل اولنور

مسئله : بر مجلسده کرامت ایله معجزه نک فرقی ندر دیو زید بکره سؤال ایتدکده دعواسی
 نبوته مقارن اولورسه معجزه و الا کرامتدر دیو جواب و یروب زید مزبور سنک کلامنک
 مقتضاسی اوزره دعوای نبوة ایدن ولی بی اولق لازم کلور دیو بکره جواب ایتدکده بکر
 مرقوم دخی لانی بعدی حدیث شریفی اول دعوا ایدن کمنسه بی تکذیب ایدر دیو کلام
 ایدیجک زید مزبور دخی بو مقابله ده نینک هر سوزی کرچکیمیدر دیو بکره
 خطاب ایلسه زید مزبور تقریر اولنان کلمات مقتضاسنجه العیاذ بالله سب بی می ایتش
 اولور یوخسه کفریمی لازم کلور و سب بی اولدینی تقدیرجه موجب شرعی سی نبه در
 و بومقوله کلام تأویل اولنورمی

الجواب حدیث شریفک مضمونی نص قاطع و اجماع ایله مؤکد ایکن انی استفهام

انکاری ایله ردایتدیکی کبی کفری لازم کلور اولدیغدن ماعدا عرض نبوته شین و تشنیع ویرمکه سب . دخی ایلمش اولور کفر اولدیغنی عن اعتقاد اوله رق سویله مش ایسه زندیقدر بعدالآخذتوبه سی مقبول اولماز بالاتفاق قتل اولنور سبک موجبی بالاتفاق قتلی مباح اولمقدر امام اعظم قتنده توبه و تجدید ایمانی ایله قتلدن خلاص اولور امام مالک و امام شافعی و امام احمد ابن حنبل و علمای عظامدن جمع کثیر قتلرنده اصلاً اسلام و توبه سی قبول اولنموب حداً قتل اولنمق لازم اولدوغنه اکا برسلف و خلفدن چوق کمنه لر اتفاق ایتکین ایکی طرفک رایلرینه رعایت اولنمق ایچون سنه اربع و اربعین و تسعمائة تاریخنده قضاء ممالک محروسه مأمور اولمشلردرکه بو مقوله کلام خیت صادر اولیجق اول کمنه ده صلاح و حسن حال و توبه فهم اولنورسه توبه سین قبول ایدوب تعزیر و حبس ایله اکتفا اولنوب امام اعظم قولیه عمل ایدهلر اگر خیر فهم اولنور کمنه دکل ایسه سائرلرین قولیه عمل ایدوب توبه و اسلامنه عمل ایتیموب قتل ایدهلر بوا مره فسخ طاری اولماشمیدر دیو سنه خمس و خمسن و تسعمائة محرمنده تذکره ایله رأى عالی سلطانی به عرض اولندقدده امر ماضی مستمره و باقیدر دیو امر جدید سلطانی صادر اولمشدر زید ایکی فریقک قنغیسندن ایسه اکا کوره حاکم الشرع عمل ایدر [کتبه ابوالسعود] قال ابوبکر بن المنذر رحمه الله اجمع عامة اهل العلم على ان من سب رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم يقتل ومن قال ذلك مالك بن انس والايث واسحق ورحمهم الله وهو مذهب الشافعي رحمه الله قال القاضي و ابوالفضل وهو مقتضى قول ابى بكر الصديق رضى الله عنه و تقبل توبته عند هؤلاء و بمثله قال ابو حنيفة و اصحابه و سفيان الثوري و اهل الكوفة و الاوزاعي و رحمهم الله فى المسلم و لكنهم قالو ذلك اشدّه انتهى [من السيف المسلول على اعداء الله تعالى و الرسول] . ذکراولنان منقوله فتوى بزازیه ده مسطور اولانه موافق دکل کبی کافر ایله مسلمان فرقی واضح یازیلماش و مذهب ابی حنیفه حداً قتل اولنمق اوزره تحریر اولنمش غالباً درر و غرر صاحبی دخی آکا اتباع ایلمش

مسئله : زید یهودی برقصه ده مسافر اولوب عمرو غرض ایله سب نبی ایتدی دیو افترا ایدوب بر قاچ سوخته شهادت ایله لر یله قاضی زید مزبورده یوز اوتوز آغاج اوروب اون کون حبس ایدوب اطلاق ایلمک مراد ایتدکده بکر مدعی شاهد اولوب احراق ایتمکه قادر اولورمی .

الجواب غرض فهم اولیجق قضاة ده تفتیش ایتکدن منع اولمشدر شهود عادل

اولیجق دیوان هایونه وارسون شهادت ایلسونلر دیو امر صادر اولمشدر

کتاب الابق

مسئلہ : قاجغون قولك مدة عرفیه سی تمام اولدقدنصكره حاكم اذنیله بیع وشرأ شرعاً صحیح اولور می

الجواب صاحبی ظاهری اولنجه مواجدن اچقه الور قولی المغه قادر اوله من اما قول سپاهینك اولنجه قانون اوزره قولی صاتون آلان کیسه دن آلوب اولدخی صاتان كمنه دن آچقه سنی آلمغه قانون اوزره حكمه محتاج اولوب ضرر لازم كلكده طقوز یوز قرق بش تاریخنده رمضان شریفك غره سنده پایئه سریر اعلایه عرض اولنوب عسكرینك قاجغونلرینك بیعنه اذن ویرمكدن قضاة حجر ونهی بیوریلوب غفلت ایله اذن ویروب بیع اولنان عسكرینك قاجغونلرینك شرعاً بیعی نافذ اولیوب صاحبی كیمده بولورسه شرعاً قولی آلوب اولدخی شرع ایله صاتاندن آچقه سن آله دیو بیورلمشدر عسكری خصوصی واقع اولدقده بوجیهله جواب ویریلوب اما صكره طقوز یوز قرق یدی سنه سی مطلقاً رعایا قاجغونلری دیمك طریقله فرمان اولنمسی دیوان اعلایه ذكر اولندی ایدی اولبابده تمام امر معین اولماغین توقف اولنمشدر واقعا اطلاق اوزره فرمان هایون وارمیدر یاخود رعایا قاجغونی بهاسنه بیع اولدقده بیعی مقرر وغبن فاحش ایله بیع اولدقده صاحبی مخر اولوق امیدینه آستانه سعادتیه عرض اولدقده امر سابق اوزره سپاهیلر قولنی آله ورعایا اچقه سین آله دیو امر جدید وارد اولمشدر [کتبه ابوالسعود]

کتاب الفقوو

مسئلہ : زید غائب اولوب حیاتی وماتی معلوم اولیوب امین بیت المال غائب مزبورك ملك دارنی معرفت قاضی ایله عمر وه مثل قیمتیه بیع ایلسه بعده زید ظهور ایدوب كلوب دارنی عمرودن می الور یوخسه بیت المالدن ثمنی می الور

الجواب مفقودك مالندن فسلده قابل اولمینجه قضاة بیعه قادر دكلردر اولیه اولیجق واقع اولان عقد نافذ ولزام اولماز اما فی زماننا مطلقاً بیعه قضاة وامناء مامورلردر ذكر بهالریله فروخت اولندیسه تعرض اولنماز زیرا قضاة تغیره مأمور دكلردر فی الجملة غبن فاحش ایله اولورسه فسخ ایدر [کتبه ابوالسعود]

مسئله : زید شهردن چیقوب کیدوب غائب اولسه بیت المال امینی عورتنک وسائر اقرباسنک
اللرندن زیدک مالنی آلمغه قادر اولورمی

الجواب اولماز کیسه اینانوب کیتدینسه اول ضبط ایدر [کتبه ابوالسعود]

کتاب الوقف

مسئله : وقف عقارک بیع واستبدالنی منوعات شرعیه موجوده ایکن بیع واستبدال
ایلمک دن قضانک منعی ایچون امر عالی صادر اولمشمیدر

الجواب سنه احدی وخسین وتسعماء تاریخنده وارد اولمشدر

کتاب البیع

مسئله : زید اونن اونن ایکیدن واون اوچدن زیاده یه معامله ایلسه فی زماننا امرسلطانی
وفتوای شریف اوزره اونن اونن بر بچقدن زیاده یه ویرلمک اوزره تنبیه اولندقدن اصفا
ایتمیوب اصرار ایلسه زیده شرعاً نه لازم اولور

الجواب تعزیرشدید وحبس مدید لازم وتوبه سی وصلاحی ظاهر اولدقدن اطلاق اولنور

مسئله : بوصورتده آلمان ربح صاحبنه الیوریلورمی

الجواب بالتراضی اولیجق صاحبنه الیوریلله دیه حکام مأمورلردر

کتاب ادب القاضی

مسئله : اصح اقوال ایله عمل ایله سین دیورآئنده مقید اولان قاضی قول ضعیف ایله
عمل ایلسه حکمی نافذ اولورمی

الجواب غایت ضعیف اولنجه اولماز [کتبه ابوالسعود]

مسئله : قاضی بر قول مرجوحک دلیلندن قوت فهم ایدوب قول مزبور ایله حکم
ایلسه شرعاً حکمی نافذ اولورمی

الجواب قاضی ادله واحکامک تفاسیلنه واقف علمادن اولمادقجه اولماز [کتبه ابوالسعود]

مسئله : بر خصوصه امر شریفده بالذات کوره سین دیوه قید ایکن اوزرنده میری خدمتی اولوب بالذات وارمغه قادر اولماغله معتمد علیه نائب نصب ایلسه نائب حکمی نافذ اولورمی

الجواب باطلدر نافذ اولماز نهی صریح واقع اولمشدر وهم میری مصلحت ایچون اولیجق دخی اصلا نائب کوندر مک تجویز اولنما مشدر [کتبه ابوالسعود]

مسئله : زید حنفی غائب ایکن فوت اولوب شافعی داینلری جمله ورثه غائب ایکن دینلرین اثبات ایدوب شافعی قاضیسی حکم ایدوب بعده حنفی قاضیسی تنفیذ ایلسه مقبوله اولورمی

الجواب اولماز قضاة ممالک محروسهده مدعی علیه مذهبه مخالف حکمدن منع اولنمشدر حکمی وتنفیذی باطلدر [کتبه ابوالسعود]

مسئله : حکم هایون ایله رد اولنان نائی حاکم بر صورت ایله نائب ایلسه واقع اولان قضایاده حکمی نافذ اولورمی

الجواب عزل طریقیله اولوب صکرهده ینه نصب اولنمقدن منع یوغیسه اولور نافذدر اما من بعد هیچ نائب اولسون دیو مسطور ایسه اولماز [کتبه ابوالسعود]

کتاب الشهادة

مسئله : زید قاضی اصلا شهادته اهل اولیان کمنهلر شهادت لری استماع ایدوب عمرو وصی اصلا جرحه مباشرت ایتوب وجه مشروح اوزره قاضینک حکمی قبول ایدوب داینلره مال یتیمی ویریرسه عمرودن ضمان لازم اولورمی

الجواب ویردیکی مال ینه داینلرندن التوب او دعوائی فسخ ایدر عادل ینه یوغیسه اصلا شهادته اهل اولیانلر ایله قضاة حکم ایلمکدن منع اولنمشدر [کتبه ابوالسعود]

مسئله : بر ذمی فوت اولوب مالی بیت المال امینی النده ضبط اولنوب وارث کلوب وارثیتی اثبات ایچون ذمی شاهدلر کتورسه قیاسا مقبول دکلدر استحسانا مقبولدر عامه بیت المال النده اولان اموالده قضاة ولایت بونکله عمل ایدوب حجت وبره کشلردر اطاقوز یوز الی ستهده دو برو وندیك تاجر لرندن برینک خصوصنده پایه سریر اعلایه عرض اولندقدن مسلم شاهدلر وارمی تتبع اولنسون دیو فرمان عالی صادر اولمشدی اول اجلدن استحسان ایله عمل اولمغه اذن هایون فهم اولنماغین بو خصوصده قضاتک ذمی شاهدلر ایله حکم

ایدوب ویزدکری حجت عیحمیدر دیو کتوردکلرندن صحتنه علامت وضع اولنموب
استفتا اولندقدده قطعی جواب ویرلیوب استحسان ایله عمل ایتکه مأمور اولان حاکم
حکمه قادردر دیو جواب ویرلیوب بوخصوصده استحسانله قضاته اذن وارمیدر

الجواب استحسان ایله عمل اولنور شاهد کورلسون دیمک دوبرو وندیکه مخصوصدر
اول دعواده تزویر فهم اولنغین مسلم شاهدلر کورلسون دیو بیورلدی [کتبه ابوالسعود]

کتاب الدعوی

مسئله: مدعی دعواسنی عذر شرعی یو عیکن برمدت تأخیر ایلسه صکره استماع اولنق
خصوصنده کبار ائمه دن برمدت معینه نقل اولماز که اندن بریسیده استماع اولنیه شیمدی یه
دکین استفسار اولندقدده زمانی قاتی چوق اولمیجق مدعی اهل تزویر اولیوب شهود عدول
وار ایسه استماع اولنور دیو جواب ویرلیوب اگر زمان کچمشدر دیو کلیاً استماع اولنمزه
نیجه حقوق ضایع اولمقدن خوف اولنور زماندن برمقدار تعیین بیورلیوب آنده اولان
حق دعوالینی شرع ایله استماع ایتکه قضاته رخصت بیورلیوب ماوراسنده مستقل امر
هایون ایله استماع ایتکه فرمان بیورلیوب واقع اولان حوادث استفسار اولندقدده اولوحه
اوزره جواب ویرلمک مناسب فهم اولنوب آستانه سعاده عرض اولندی

الجواب اون ییل بغیر عذر شرعی تأخیر اولنان دعوالر امر شریف اولمدقچه
استماع اولنیه دیو فرمان اولندی عقاره متعلق اولان دعوایه کوره در ولکن غیری
یرلرده اون بش ییل مدت تعیین اولمشدر وبواسلوب اوزره امر شریف وارد اولمشدر
فی سنة سبع وخمسين وتسعمائة [کتبه ابوالسعود]

کتاب الغصب

مسئله: سبب اولاندن مال شرعاً تضمین اولنورمی
الجواب قضاء منع اولمشدر اما الاندن الیورمکه مأمورلردر [کتبه ابوالسعود]
مسئله: زید اسیرک مالی چوقدر ارقه سی وارددر دیو عمرو کفریه خبر ویروب ومکتوب
کوندردیکی شرعاً ثابت اولدقدده کفرده اول خبر ومکتوب ایله زیاده بها آلسه حالا زید
عمروندن اول زیاده بهایی المنی قادر اولورمی

الجواب امام محمد قولیلله عمله مأمور دکل ایسه اولماز [کتبه ابوالسعود]

کتاب الاجاره

مسئله: طائفة کفره اجاره ایله تصرف ایتدک لری میخانه ده قتل واقع قاتلی بیلنمیجک دیت کیمه دوشر دیو سنجاق صو باشیلرندن چوق استفتا اولتوب بونک کبی ماده لرده امام اعظم رحمه الله قتنده اول موضع ملک اولسه مالکنه دوشر وقف ایسه وقف جانبه دوشر امام ابی یوسف رحمه الله قاتنده تصرف ایدنه دوشر حتی قنوق قوندینی اوده مقتول بولتوب قاتلی بیلنمیجک اومستقلاً قنوق الدنه اولوب صاحبی ایله ساکن اولمیجه صاحبه دیت رقسامه لازم اولماز بومقوله لرده ملک صاحبک علاقہ سی اولیوب آخر یرده ایکن دیت آنلره تحمیل ایدیله رک امام اعظم قولیه عمل اولتورسه متصرف اولانلرک حفظنده تقصیر وساهله لرینه مؤدی اولور امام ابی یوسف قولیه عمل اولتوب دیت متصرف اولانلره تحمیل اولمق حفظ و حراسته زیاده اهتملرینه باعث اولمقله دفع فساد بابتده انساب کوریلوب عتبه علیه یه عرض اولنور

الجواب بوخصوصده حضرت امام ابی یوسف قولیه عمل اولنه دیو فرمان اولنور فی شهر ربیع الآخر سنه سبع وخمسين وتسعمائة [کتبه ابوالسعود]

مسئله: زید مرض موتنده زوجه سی هنده اون بیک اچقه مؤجله دن لازم الاداء دینمدر دیو اقرار و اقرار مزبور اوزره فوت اولدقده ورثه زید مزبوره هند سابقاً جمله مهرنی زیده هبه ایلشدرد دیو اقامه بینه ایدر ایسه استماع اولنور می

مسئله: زید کیجه ایله عمر وی خانه سی ایچنده بولوب قلیچ ایله چالوب بر قولاغنی دوشوروب عمرو دخی اوینه واردقده بر قاج کون صکره اول جرحدن ناشی فوت اولسه عمروک غیری کسه لرک خانه لرینه کیره رک عورت و اوغلانته قصد ایلک عادتق اولسه وزید مزبور عمروک قولاغنی چالدیغنه اقراری اولوب اما او ایچنده بولدیغندن ناشی چالدیغنه بینه دن عاجز اولسه نه لازم اولور

الجواب طشرده چالدیغنه بینه اولیوب ظاهر حال ایچروده چالغنه دلالت ایدوب عمروک حالی ذکر اولنان کبی اولیجق زیده تعرض اولنماغه برروایت وارددر ولایه آنکله عمله مأذون لرددر [کتبه ابوالسعود]

مسئله: مناصب جهات بابتده صدقه وصله ذکر اولنور بینلرنده فرق نه در

الجواب صدقه فقرايه خاصدر خدمت مقابلی اجرتدر اوقاف عامه قیاندندر اول جهاتک غله سی اغنایه حرامدر صله اول اغنایه دخی حلالدر واقفک اولاد واقرباسی اول قیلدندر اغنیا دخی اولورسه حلالدر بعضی مناصب و جهات و تدریس و تولیت و امامت و خطابت کبی بونلر عطیه در وظیفه لری نه صدقه و نه صله در خدمت مقابلی اجرتدر اما دینور که علماء متقدمین تعلیم علوم و امامت و خطابت ایچون اجرت لاتیجوز دیدیلر آنلره و یریلان صله قیلدندر دیمشدر و علماء متأخرین جواز و یرد کلری هر کس امر معاشلرینه سلوک ایتلریله تدریس و امامت و خطابت ایدر آدم قلت اوزره بولنمغین بناء علیه اجرت تجویز ایلشدر در مناصب و جهات براتلرنده خدمت لازمه سنی ادا ایدر سه اله سین دیو تصریح بونک ایچوندر صله نک بر حکمی دخی بودر که خدمت تمام ایلدیسسه وظیفه لری جبراً التماز زیرا اجرت دکلددر عطادر زیرا مدرس بر سه تمام اولمدین خدمت ایدوب وظیفه سنی المدين فوت اولسه سابقاً وظیفه ساقط اولور زیرا صله در اجرت دکلددر معلوم اوله [کته ابوالسعود]

